

KÖZÉRDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 140. szám.

TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK
legjutányosabb számítással, díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Főmunkatárs:

HAUGH BÉLA.

Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utca 1085. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:
egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
NÉPTANÍTÓKNAK,
ha az előfizetést egész évre előre elküldik: 5 kor.

Gazdasági érdekeink.

Ebben az országban lehet széttagolva a társadalom különböző politikai hitvallások szerint, azonban mindenkégy egyetértenek abban, hogy a gazdasági erőgyűjtésszempontjából összetartozunk és hogy mindannyian vállvetett, közös munkára vagyunk utalva. Nem változtat ezen a különböző osztályoknak látszólag ellentmondó hivatása és érdeke sem, mert végeredményében minden társadalmi osztály célja a nemzeti állam teljes kiépítésének nagy gondolatát szolgálni.

Ami nézetkülömbőség felmerül a termelésnek különféle céljai és feladatai közt, az csak a felszínen mutatkozik s az osztályharcok mögött legtöbbszörre politikai szempontok lappanganak, amelyek hangzatos jelszavakba csempészve és elburkolva megtéveszteni alkalmasak az érdekelt közönséget.

Mindazok, akik a dolgok mélyébe is bele tudnak és akarnak tekinteni, tisztában vannak azzal, hogy botor gazdasági politika volna egy-egy közgazdasági tényezőnek kedvezni a másik rovására. Elavult jelszavuk után indítani manapság teljesen idejét multá és nagy

nyugoti nemzetek módjára mi is lassankint oda jutunk, hogy a közélet nagy kérdéseit a közgazdasági és nem a politikai természetű ügyek fogják képezni.

A divatos jelszavak: Magyarország földmivelő állam, lassanként egészen mást fognak jelenteni, mint azelőtt. Azelőtt ennek a mondatnak kizárólagos értelmet tulajdonítottak, azt tudniillik, hogy Magyarországon csak a földmivelésnek van létjoga, ezen alapulván az ország megélhetése. Ma ennek a tételnek az értelmét másképpen fogják fel és körülbelül abban lehetne összefoglalni, hogy Magyarország alapjában őstermelő állam, ebbe azonban belenyugodnunk nem szabad, hanem igenis a termelt nyers javakból várható előnyt és hasznot, amelyet más államoknak szerez meg azok kivitelével, igyekezzünk a saját magunk céljaira fordítani.

Igy jutna a földmivelő állam az ipari állammal szoros kapcsolatba, a nyers terményeknek kedvező értékesítése és kihasználása folytán. Mindnyájan érezzük szükségét annak, hogy iparunkon segíteni kell, mert az ma még szárnyaszegetten lebékózva áll a

nemzetek versenyében. Fel kell tehát szabadítanunk. Szerves összefüggésben van mindezzel az utolsó tennivaló: a nemzeti kereskedelem megteremtése.

Ez a közgazdasági program azonban csak papíron fest ilyen szépen, a gyakorlati kivitel azonban sok akadályba és nehézségbe ütközik. A földmivelő helyzete igen nehéz, nyomasztó teherként sulyosodik reája a mai adórendszer. Ezt az akadályt legyőzni nagy feladat. A kisipar helyzete állandóan rosszabbodik a gyáripár fejlődése óta. Nem tud megküzdeni a nagy és szabad versenynyel és támaszték híján összeröskad annak sulya alatt. Itt is reformokra van szükség, oly ipari törvényekre, melyek szabályozzák a kisipar és a gyáripár állami támogatását, az ipari képesítést, szakoktatást.

Egyik legfontosabb tennivaló a szövetkezés eszméjének a kisemberek körében való terjesztése. Szövetkezés ugy gazdasági, mint ipari téren a legközelebbi jövőnek egyik elsőrendű feladata.

Végül az Ausztriától vazallusi viszonyban függő kereskedelem nemzetivé tétele érdekében is a tennivalók egész sorozata áll előttünk. Kereske-

TÁRCSA.

A nő.

Óh szép a nő, a háznak gerliczéje,
Ha anyja lérdén turbékol, nevet;
Kezemet áldón emelem fejére,
S ez érzelemnek ajk nem lel nevet:
Éden, a melyből egy rész itt maradt,
Ez a te üdvöd, a te ságarad!

Óh szép a nő, ha arcán a szemérem
Pirosuló hamvas rózsákat fakaszt;
Ha felvont nyúlal Ámor ül szemében,
S hü szív a czél s édesen sebzí azt:
Égből lehangzó titkos szép zene —
A szív örökké bár így érzene!

Óh szép a nő, ha édes gondba' tölti
Mint hitves, az eluhanó időt,
S hűségre, férjét új-új üdvre költi
S a kedves házi baj leköli őt.
Gyöngéd kezétől a gond elpihen,
S erőt merít a férj, küzdelmiben.

Óh szép a nő s tisztelt, ezüst hajával,
Gyermekeit ki hűn nevelte fel;
Sarum leoldom, úgy kulesollak által,
Emelj magadhoz, óh áldott kebel!
Óh kedvesim ti, ételem nyarán:
Lánykáim, nőm s te, édes jó anyám!

SÁNTHA KÁROLY.

Erzsébet herezegnö

XVI. Lajos nővérének kivégeztetése.
Eredeti kulfők után.

A II-ik év floreal 22-én vagyis 1794. május 10-én egész Páris megütközve hallotta, hogy Erzsébet herezegnököt, XVI. Lajos nővérét a forradalmi törvényszék elé akarják állítani s hogy a Temple fogházból már át is vitték a Conciergeriebe, melyet a nép gunyosan elnevezett a guillotine előszobájának, mert jól tudta, hogy csak egy lépés választja el azt a vesztőhelytől.

S valóban már előtte való nap este, midőn a herezegnö épen lefeküdni készült, megcsörrent a kulcs börtönének zárában, az ajtón egy börtönőr lépett be s így szólt: „Polgártársnő, kelj fel azonnal, mert szükség van reád.”

Alig engedtek neki annyi időt, hogy felöltözzék s szívéhez szorítsa fiatal unokahugát, a kivel együtt volt bezárva azóta, hogy XVI. Lajost és Maria Antoniát a vesztőhelyen kivégezték.

Ugyanazon sors várt reá, mint a királyra és királynéra, jól tudta ő ezt, de mégis, hogy kissé megnyugtassa unokahugát, a fiatal herezegnököt, így szólt hozzá: „Légy nyugodt, majd nemsokára visszajövök.” De a durva börtönőr még ezt az illúsiót sem hagyta meg nekik. „Nem, mondá, nem fogsz te többé soha sem visszajönni, vedd a fejkötődet és jöjj.”

Szakadó esőben fiakerbe ültették és átvitték a Conciergeriebe. Nyolcz órakor ért oda, 10 óráig várt, míg reá került a sor, hogy Deliége bíró előtt, Fouquier-Tinville jelenlétében az előzetes kikérdezésnek alá veszik. Ügyvédet is kényszerítettek reá, Chauveau-Lagarde-ot de ennek nem adtak módot arra, hogy a védelmet előkészítse.

* * *

A szomorú hír csakhamar elterjedt az egész városban, az emberek alig akarják elhinni s floreal 21-én tömegesen tódulnak a tárgyalási terembe, hol Dumas René-François elnököl. Huszonöt vádlott állott a bíróság előtt, de ezek között könnyen megismerték Erzsébet herezegnököt, annyira magán viselte a Bourbon család jellegzetes vonásait, főleg annyira hasonlított XVI. Lajoshoz, ugyanazok az arcvonások, a hóféhér arczbőr és kék szemek.

A herezegnö tiszta fehérbe volt öltözve, ő ült a vádlottak közt legelől, hová készakarva ültették, mondja egy szemtanu, hogy annál jobban szem előtt legyen.

A tömeg kíváncsi szemekkel nézte a herezegnököt, de ez nem hozta őt zavarba. Ott ült méltóségteljesen, nyugodtan, szive tiszta, lelkiismerete nyugodt, nem várt senkitől segílyt, csak Istentől, kinek kezeibe tette le ügyét, jól tudva, hogy bírától igazságot nem remélhet.

Vajjon mivel vádolhatják őt, ki példány-

delmünk fel kell szabaditanunk abból a függő helyzetből, amelyben ma szynlódik és amelyben a közvetítő szármalmas szerepét tölti be.

A jövő munka programja tehát elég mozgalmasnak ígérkezik, s csak a társadalom és a közgazdaság tényezőinek vállvetett igyekezete képes azt összehangzóan megoldani. Erre törekedni, az összhangot minden téren megteremteni elsőrendű nemzeti feladat.

*** A magyar paraszt és a vámpolitika.** Ilyen czímen irt *Bartal* Béla egy hosszabb vezércikket „Az Ujság” május 21-i számába. *Bartal* Béla cikke elején visszatekint 1514-re, majd a Rákóczi fölkeléssel foglalkozik olyan értelemben, hogy a fölkelés sikertelenségének a pénzhiány volt az oka. Azután áttér arra, hogy a kiegyezés megteremtette a nemzet anyagi önállóságát, hogy valutánk, hitelrendszertünk a világ legelső államainak színvonalán áll. De aggodalommal tekint a jövőbe, hogy a mostani politikai viszonyok lerombolják az elért sikereket, s különösen a magyar parasztságot félti a rázkódástól, a mely az önálló vámterület esetleges létesítésével fog bekövetkezni.

A nép nevelése.

Lapunkban már több ízben említett tettünk arról, hogy számtalan szociális baj onnan veszi eredetét, hogy a néppel nem igen törődnek, nem vezetik helyesen, nem világosítják fel, nem támogatják úgy, a hogyan kellene. Erre vonatkozólag egy érdekes levelet kaptunk, a melyet egész terjedelmében közölünk:

„Azt mondják önök, hogy a néppel nem törődnek vezetőik. Igazuk van. Csak abban nincs igazuk, hogy kivételt nem tesznek*. Igenis vannak olyan földesurak, papok, gazdatisztek, jegyzők, tanítók, akik szívükön viselik a nép érdekeit, s egészen bizonyosan tudom, hogy azokban az uradalmakban, vagy községekben, a melyekben az említett vezetők közül csak egyik is komolyan veszi föladatát, ott, mondom, *alig van* szociális baj, ott a nép, ha nem is elégedett — mert hát ki lehet a mai adózási viszonyok között elégedett, — de nyugodtan türi

* De tettünk. (Szerk.)

képe volt minden erénynek, kinek bátorsága egész a heroismusig emelkedett, midőn önként megosztott minden szerencsétlenséget, veszedelmet a királyi családdal. De éppen bátorsága, önmegtadadása volt mind megannyi bűn, melyért vádolják.

Miért részletezzük vádló levelét; gyalázat és igazságtalanság volt annak szülőanyja, a hazugság versenyzett abban a gyűlölettel, Fouquier-Tinville a vádló önmagát multa felül ez esetben, de azt az örömet meg nem érthette, hogy áldozatát félni, szenvedni lássa. A hercegnő tökéletesen tudott magán uralkodni, még csak arcizma sem mozdult meg a vádok alatt. Éppen ilyen szent közömbösséggel hallgatta, midőn kimondták halálos ítéletét.

A többi vádvaltal még gyorsabban végeztek. Sommásan kikérdezték őket, látszólag némi védelemnek is helyet adtak, a mi különben egészen fölösleges volt s a bíróság azonnal meghozta az ítéletet; halálra ítélték valamennyit és a kivégzést még az nap kellett végrehajtani.

Alig képzelhető vérlázítóbb dolog, mintha az ember elolvassa azon ítéleteket, melyeket a rémuralom emberei hoztak uralkodásuk utolsó hónapjaiban; még csak arra sincs gondjuk a bírónak, hogy legalább látszólag megtartsák az igazság-szolgáltatás formáit. Legtöbbször már előre aláírták az üres papírlapot, legalább erre enged következtetni az a körülmény, hogy az ítélet utolsó szava és a bíró aláírása között sokszor több ujnyi széles üres hely van.

* * *

sorsát, nem gondol kivándorlásra, nem hallgat a hazátlan apostolokra, hanem dolgozik és fizet

Igen, de abban igazuk van önöknek, hogy ilyen uradalom vagy község kevés van. Fájdalom, nagyon kevés van. Hogy miért van ez így, annak bonczolgatására sem időm, sem alkalmam nincs mostanság. Mindazonáltal szeretnék egyet-mást elmondani, a mivel nézetem szerint talán lehetne valamit javítani a dolgokon.

Természetesen első sorban önzetlen vezetőkre van szükség, a kiknek nem legelső céljuk a nép zsírján való hizás, hanem a nép zsírjának gyarapítása. Addig, a míg a középiskola és az egyetem nem hivatásuk magaslatán álló egyénekkel, hanem kapzsi, tömött fejű és üres szívű uraságokkal árasztja el a községeket, addig igazi javulásról szó sem lehet. A középiskolát még felelősebbé teszem, mint az egyetemet, felelősebbé teszem azért, mert a középiskolának kellene a jó alapokat lerakni, s a középiskola csak tanít latint, számtant, vegytant stb., de alig van gondja arra, hogy önzertes, nemesen gondolkodó, becsületes szívű és erős akaratú ifjakat neveljen*). A középiskola korlátok közé szorított, a tanulástól megundorodott, léhaságra, élvezetekre vágyó ifjakat eresz az életbe, s ezek aztán a nép boldogításánál sokkal fontosabbnak tartják egyéni vágyaik kielégítését a köz rovására. De a középiskola átalakítása fölött most okos emberek vitakoznak, s nem lehetetlen, hogy eredménye is lesz a vitának.

Tehát reméljük. Most már arról kellene szólni, hogy a népet miképen lehetne helyes irányban vezetni: Hát bizony ez elég nehéz feladat, s nem is valószínű, hogy egy ember megoldhassa a kérdést; aztán igen sok része van a helyes tapintatnak abban, hogy valamely dolog jól sikerüljön.

Önök azt mondják, hogy nem esupán az anyagi bajokban kell a szocializmust keresni, hanem az erkölcsök megbillenésében is. Ebben is igazuk van. De az erkölcsös iránynak sem lehet soha szemé elől téveszteni az anyagias boldogulást. A tiszta erkölcs támasztéka a társadalmi rendnek, de a nyomorúság megrontja a tiszta erkölcsöket. Az bizonyos, hogy az egyéni vágyaknak és igényeknek korlátozása egyúttal a romlásnak is, de nem szabad feledni, hogy van a világon létminimum is, és arra kell törekedni, hogy lehetőleg mindenki aránylag tűrhető

* Bizony ez bajos is a mai rendszer mellett. (Szerk.)

„Meg kell vallani, hogy egy panasz hangot sem hallatott“ szólott Fouquier-Tinville az elnökhöz, midőn Erzsébet hercegnő elhagyta a termet. „Ugyan miért is panasz-kodhatott volna Erzsébet polgártársnő,“ — mondá kegyetlen iróniával Dumas elnök — vajjon nem vettük-e őt ma körül hozzá méltó főrangu udvarral. Hiszen annyi hozzá hű főrangu fogja őt környékezni a guillotine lábánál, hogy akár a Versaillesi palota egyik szalonjában képzelheti magát.

És valóban a francia nemesség színe java volt képviselve az elítéltek között. A halálra ítéltetek egy homályos, hosszukás névszöveget képező börtönbe vitték, melynek minden butorzata a fal körül futó fapad volt. A foglyok között voltak a hercegnőn kívül de L' Aigle, de Senoran, de Crussol d' Amboise marquisnők, de Leneuf-Sourdeval gróf, őt tagja a de Loménie családnak, de Montmorin, de Serilly de Rosset, de Canisy stb. grófnők.

A halálra szánt férfiak és nők között Erzsébet hercegnő valódi apostoli működést fejtett ki. Buzdította őket, hogy nemes megadással áldozzák fel életüket Istenért, a csüggedőket bátorítja, biztatja, megnyugtatta, másokat vigasztal, valamennyinek szívét az ég felé emeli.

Önmagáról ugyszólván teljesen megfeledkezett, csak a többieket bátorította példájával. Délután megjelent egy rendőrbiztos s a hercegnőt társaival kocsira ültették, hogy kivigyék a vesztőhelyre. „Mikor a Pont-Neuf mellett haladt el a kocsi, — beszél el egy szemtanu — az a fehér zsebkendő,

viszonyok között élhessen, hogy ne kelljen koldusbotot fognia.

Tehát az erkölcsös vezetés sohasem tévesztheti szemé elől a nép anyagi boldogulását. (Ezt az igazságot különben nem én találtam ki.) Annyi bizonyos, hogy a népnek kézzel fogható eredmények kellene. A nép látni akarja, hogy nemcsak adót kell fizetnie, hanem az ő boldogulásának módja is megtalálható. Ezt pedig csakis az anyagi boldogulást előmozdító eszközök megkeresésével lehet elérni.

De mik ezek? Kétség kívül igen sok van, a melyek a helyi viszonyok szerint is változnak. Nem föladatomban összeszedgetni ezeket az eszközöket, inkább egy általános dologra szeretnék rámutatni.

A milyen dolgos a magyar nép nyáron, éppen olyan lusta télen. Megengedem, hogy a szerfölvötti nyári dolog kívánatosá teszi ezt a hosszú pihenést, de hogy szükségessé tenné, azt nem hiszem el. Azt sem hiszem el, hogy az általános közgazdasági nyomorúságban föltétlenül szükséges a selyemszoknya, meg a százakra kerülő lakodalom.

Igaz, hogy ez uri tempó, s a magyar még a pokolban is ur; de erről az uraságról immár elmélkedhetik a pusztuló középbirtokos osztály.

Tehát a hosszú téli pihenést nem tartom föltétlenül szükségesnek, hanem igen hasznosnak tartanám, ha a nép mindenütt, lehetőleg mindenütt rávezettetnék a téli ipari foglalatosságra. Ha az egyik községben lehet tutyikat készíteni, a másokban bizonyára lehetne egyszerűbb mezőgazdasági eszközöket, a harmadikban szövötteket, a negyedikben valami játékkészítést, az ötödikben és a többiben más.

Hogy jó-e a fölvetett gondolat, természetesen mások döntenek el; egyébként ezt sem én találtam ki. A külföldön a tények azt bizonyítják, hogy a gondolat jó volt. Bárcsak itthon is megértené valaki, s ennek az ügynek is lenne Bezerédje, a ki életét egy-egy kérdés megoldásának szentelné!

K. L.

A vármegyei tisztviselők országos egyesületének közgyűlése.

A tisztviselők fizetésének ideiglenes rendezése nem keltette azt az általános megnyugvást és megelégedést, mint amelyet elérni szándékoztak vele. Az állami tisztviselők már memorandumba foglalták sérelmei-

mely addig a hercegnő arcát fedte, leesett a hóhér lábaihoz, ki mellette állt, feltűnt a hercegnő arca a bűnészködő sokaság előtt, de ezen arcon a félelem legkisebb jele sem látszott, nyugodt fenség, kegyes áhitat uralkodott vonásain.

Megérkeztek a köztársaság térre, — ma Concordia tér a neve — itt állt a halál gépe, a guillotine. Erzsébet hercegnő leszáll a kocsiról, a többi áldozat követi és sorakoznak a guillotine lábánál. „A hercegnő — folytatja ugyanaz az elbeszélő, anyagi mosollyal tekintett végig társain, szeméit az ég felé emelte, majd ismét társaira nézett, mintegy jelezve, hogy ott fennfogják egymást viszontlátni.“

A hercegnőt végezték ki utoljára; bátran nézte végig, mint hullik le előtte huszonhárom fej . . . Midőn a sor reá került, biztos léptekkel ment fel a vesztőhely lépcsőjén, arczáról égi öröm sugárzott le, hogy fel veheti a vér keresztiséget, mely biztosítja számára a kiválasztottak koronáját, mely egyedül volt méltó jutalma az ő szent, ártatlan életének.

* * *
Erzsébet hercegnő gyászos halála, kiváló erényeinek híre oly nagy benyomást tett a tömegre, hogy halála után azonnal egész legendával vették körül a ő vértanúságát. Alig hogy kiömlött piros vére a földre, — beszéltek a nép között — azonnal rózsá illat töltötte be az egész leget; Isten csodával akarta bizonyítani az ártatlanul megöltnek életszentségét.

(jt).

ket s most a vármegyei tisztviselők is sorompóba léptek, hogy a fizetés rendezés csorbáit kiköszörültsék. Így a vármegyei tisztviselők országos egyesülete *Beniczky* Lajos pestmegyei alispán elnöklésével e hó 19-én és 20-án tartotta Budapesten országos gyűlését, amelyen Tolnavármegye tiszti karát *Pap* Gyula h. árvaszéki elnök képviselte. *Horváth* József titkár, az előadó, előterjesztett jelentésében konstatálta, hogy az 1904. évi X. t.-cz. végrehajtása a vármegyéknek semmi nagyobb nehézségbe nem ütközött. Vannak azonban hibák, amelyeket okvetlenül orvosolni kell. Így a vármegyék a törvényszellemehez és betűihez tartva magukat úgy értelmezték a törvény 5. szakaszát, hogy minden főszolgabíró, a ki ilyen minőségben már 15 esztendő telt hivatálában, a VII. fizetési osztályba léptettek elő, a belügyminisztérium azonban kisebb vármegyékben csak két, nagyobb vármegyékben csak három főszolgabíró előléptetését hagyta jóvá, az e számon felüli előléptetéssel járó többszükségletet pedig egyszerűen törölte a költségvetésből. A jelentés szerint a törvény a főszolgabírók előléptetését a vármegyék autonóm jogkörébe utalta, s ezért, a mikor a belügyminiszter a költségvetés szempontjából való fölülbírást czimén mintegy *numerus clausus*-hoz köti a VII. osztályu főszolgabírói állásokat, eljárása ellenkezik a törvény szellemével.

Rátér azután a jelentés a X. osztályba sorolt aljegyzők és szolgabírák helyzetére és kimutatja, hogy e részben a törvény hibás és sérelmes, mert a törvény végrehajtásánál kitűnt, hogy a fogalmazószak kezdő fizetési osztályába olyan tisztviselők is kerültek, a kik 12—18 évi szolgálati időt tudnak kimutatni. Baj az is, hogy a törvény hiányos intézkedése folytán IX. osztályu szolgabíróvá, vagy aljegyzővé, szemben régi, érdemes X. osztályu tisztviselőkkel, megválaszthatók olyanok is, a kiknek vármegyei szolgálatuk még nincs, holott a törvény intenciója kétségkívül az volt, hogy bizonyos hosszabb szolgálati idő után a X. osztályu szolgabírák és aljegyzők legyenek előléptethetők a IX. fizetési osztályba. Fölpanaszolja a jelentés azt is, hogy a belügyminiszter a vármegyék autonómiáját semmibe sem veszi, mert sok esetben, a mikor a vármegyék állapítottak meg fizetési pótlékot, megsemmisítette a határozatokat azon a czimen, hogy nem enged eltérést a törvényesen megállapított fizetési osztályozástól.

Megemlíti továbbá a jelentés a dologi átalányok kérdését is. A belügyminiszter, bár elismerte az átalányok elégtelenségét, mégis oly esetekben, mikor egyes vármegyék a maguk erejükből rendezték az átalányokat, megsemmisítette határozatukat. A vármegyei tisztviselők hitelének rendezése dolgában sajnálatos konstatálja a jelentés, hogy a tisztviselői kar reménye ebben a tekintetben eddig nem valósult meg. Országos vármegyei hitelintézet csak állami segítséggel létesíthető, de a mai bizonytalan politikai helyzet mellett, ilyen állami segítségre gondolni sem lehetett.

Foglalkozik a jelentés a szolgálati pragmatika kérdésével is és hangoztatja, hogy a politikai tisztviselőkre nézve kétszeresen fontos a szolgálati pragmatika megalkotása. Ugyanigy a gyülekezési jog kodifikálása sem lehet közömbös az egyesület előtt, mert azok a támadások, melyek a legutóbbi időkben a vármegyei tisztikar legexponáltabb részét, a szolgabírói kart érik, nagy részben a gyülekezési jogra vonatkozó kontroverz miniszteri rendeletek eltérő értelmezéséből erednek.

A nagy tetszéssel fogadott indítványhoz képest aztán elhatározta a közgyűlés, hogy az előadói jelentést kinyomatja és az egyesület összes tagjainak megküldi, továbbá, hogy a főszolgabírák előléptetése, az átalányok rendezése, a gyülekezési jog kodifikálása érdekében fölliratokat intéz a kormányhoz és a képviselőházhoz. A X. osztályu szolgabírák és aljegyzők érdekében bizottságot küldött ki a közgyűlés. A szolgálati pragmatika megalkotásának elősegítésére pedig ezerkoronás pályadíjat tűzött ki.

Felirnak a belügyi kormányhoz azért is, hogy a *vármegye kebeléből kiszakított*

számvevőség a belügyi kormány fenhatósága alá helyeztessék vissza. Bizony a vármegye urainak nagyon későn jutnak ezek a jog, törvény, igazság nevében megnyomortított tisztviselők az eszükbe. Akkor az egész ország harsogott a vármegyék helyeslésétől, hogy a vármegyék legsarkolatosabb autonóm jogaitól megfosztassanak, hogy t. i. a pénz-kezelés, az alispánok és árvaszéki elnökökre nehezedett némi kényelmetlenség miatt, a vármegyei számvevői intézménnyel együtt megszüntetessék, vagyis, hogy a pénzügyi s ellenőrzési teendőket állami közegek lássák el. 800 tisztviselő joga lett így a képviselőház assistenciájára mellett, hogy keményebb kifejezést ne használjunk — egyszerűen figyelmen kívül hagyva. Mivel az állami pénztári és számvevőségi tisztviselők fizetési ügye akkoriban még rendezve nem volt, hogy rajtuk sérelem ne essék, a náluk nagyobb javadalmazású volt vármegyei pénztári és számvevőségi tisztviselők velük egy rangba, legtöbb esetben pedig náluk alsóbb fizetési fokozatba osztattak be. Ha több fizetésük volt pótlékba kapták meg. Ugy de az állami tisztviselői fizetés rendezésével az állami pénztári és számvevőségi tisztviselők fizetési ügye is rendezve lett, vagyis átugrották s ott hagyták az államiak, a volt megyeiket. Rendezték aztán a vármegyei tiszti fizetéseket is. Hja, de az a szerencsétlen 6—800 megállamosított tisztviselő már akkor nem volt a megynél, tehát ott is megfeledeztek róluk, vagyis két szék között a pad alá estek szépecskén s megtörtént az a párját ritkító igazságtalanság, *hogy amikor széles Magyarországon mindenki kapott vagy kap fizetést emelést, a volt vármegyei pénztári és számvevőségi tisztviselők nem kapnak egy árva fltyinget sem.* S így valósággal *törvényen kívüli* állapotba jutottak. S megjósolhatjuk ott is maradnak, mert képviselőházban, vármegyei közgyűléseken nem esik egyetlen egy bátor szó sem mellettük s most hogy a vármegyék s a vármegyei tisztviselők országos egyesülete megmozdult, ennek oka is nem annyira az ő siralmuk meghallgatására, de inkább kényelmi szempontokra vezethető vissza. Belátják ugyanis most már a vármegyék, hogy a pénztárak és számvevőségek államosítása rájuk nézve bálul ütött ki, a közigazgatást nem hogy egyszerűsítette volna, de hátróztan megnehezítette, sőt sok esetben majdnem lehetetlenné tette. Szeretnék tehát a dolgot visszacsinálni, a mi azonban már sokkal nehezebben fog menni most, mint ment volna akkor, amikor egyuttal annyi sok ember becsületes munkáját is némiképpen megjutalmazhatták volna a vármegyék szavuknak kellő latba vetésével s ügyük iránt érzett és kimutatott mákszemnyi jóakarattal.

Tolnavármegyei tanítók közgyűlése.

A meghalt, de *Tihanyi* Domokos kir. tanfelügyelő lelkesedése és fáradhatatlan buzgalma folytán halottaiból újra feltámasztott *Tolnavármegyei Általános Tanítóegyesület* folyó hó 25-én tartotta ez évi rendes közgyűlését a vármegyei ház nagytermében, melyet e czélra a vármegye alispánja a legnagyobb készséggel engedett át.

A tágas teremre ez alkalommal csakugyan szükség volt, mert a nagy számmal megjelent tagok és vendégek azt majdnem teljesen megtöltötték.

Ennek az életre való egyesületnek ugyanis évről-évre szaporodnak a tagjai. Mikor 1900-ban az egyesület újra feléledt, alig volt néhány tagja, s ma már a hatodik évében több mint 200 tagot számlál az. Tagjai nemcsak az állami, községi, isr. tanítók, óvónók, hanem a többi felekezeti is, továbbá néhány lelkész, s hogy a 445 tanerő s 100 óvónő, illetve menedékházvezetőnő mind nem lépett be az egyesületbe eddig, annak oka az, hogy őket arra senki nem kényszerítheti és hogy utiköltséget e czélra nem kapnak, mert saját felekezetiüknek is lévén egyesülete, arra utalják ki részükre a napidíjat és fuvarát. Pedig nagyon kívánatos volna, ha minden tanító

tagja lenne ennek a tanítók érdekét nagyon is előmozdító egyesületnek, mert egyesült erővel, kéz-kezet fogva, lehetne csak nagyot alkotni s tagjainak számával arányosan növekednék az egylet tekintélye is és sokkal nagyobb sulya lenne szavának.

Egyébként a Tolnavármegyei Ált. Tanítóegyesületi hivatásának magaslatán áll, a magyarosodás és a módszertani tanítás terén különösen szép haladást ért el. Gyűlései mindig rendkívül érdekesek, tanulságos lefolyásúak. Sokat tett a tanügy általánosabb érdekeinek előbbrevitele mellett, a magyarosodás szent ügye, továbbá a kartársi szellem ápolása, fejlesztése s a tanítók önképzése körül is.

S gyors felvirágzása, életképessége a lelkes tisztikaron kívül elsősorban *Tihanyi* Domokos elnöknek köszönhető, aki a népoktatás iránt igazán páratlan buzgósággal érdeklődik, ritka magyar hazafiságával s tapintatos, mindenkor a tanítóság érdekeit szem előtt tartó fáradhatlan tevékenységével nagy népszerűségre tett szert s a tanítók oszlatlan szeretetét nyerte el. Csakis ily önzetlen és lelkes férfinak sikerülhetett az egyletet a végpusztulástól megmenteni s tagjai számának nagyarányu növelésével visszaadni igazán nemes és fontos hivatásának.

Derék, igazán csak a tanügynek élő tanfelügyelőnkön kívül az egylet dísztagjai is többször kimutatták meleg érdeklődésüket.

Így *Ujváry* Béla kir. tanácsos egyik közgyűlésen személyesen is megjelent; a miniszter pedig egyizben egy mentőorvost küldött le, ki a közgyűlésen az első segélynyújtásról tartott nagyon érdekes és hasznos előadást. A fonomimikáról is tartott egyizben *Schaffler* Teréz gyakorlati mintatanítást, melynek eredménye lett az, hogy ma már vármegyékben nagyon sok iskolában ezen új módszer szerint tanítják az *abc* olvasását, mellyel 3—4 hónap alatt olvasnak a gyerekek.

— A mostani gyűlésre az egyesület tagjai közül sokan már 24-én este érkeztek Szekszárdra; ezeknek elszállásolásáról *Horváth* Ignác és *Kreutzer* Károly tanítók gondoskodtak.

Maga a gyűlés a tagok élénk érdeklődése mellett, sok tanügybarát részvételével délelőtt 9 órakor kezdődött. A vármegyei ház hatalmas falai csak úgy visszhangoztak a lelkes tanítói kar *hazafias imádságától*, a magyar nemzeti Hymnusz gyönyörű melódiájától, amelyet a mély hazafias érzésű tanítói kar bevezetéképp, állva énekelt végig. A hymnusz elhangzása után *Tihanyi* Domokos kir. tanfelügyelő, elnök az ő hazafias ékes-szólásával a következő szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Tisztelt Közgyűlés!

Midőn 6-ik éven át nyitom meg a közgyűlést, engedjék meg, hogy 37 évre tereljem vissza emlékező tehetségüket, a mikor a népoktatási törvénynek megalkotása után a vármegyei tanítói gyűléseknek megtartása kötelezővé tétellett.

Hogy mi történt akkor, azt csak azok képzelhetik el, kik látták a tengeren egy zátonyra jutott nagy hajót, mely óriási erővel képesek onnan felszabadítani s rendes helyére visszavonni, hogy megkezdett útját a kitézött czélig folytathassa.

Tehát 1868 után keletkeztek a tanítói egyesületek, melyek sok-sok időig zátony által voltak feltartóztatva, míg végre az erő legyőzte az akadályt és a közművelődés hajója ismét folytathatta a tanítói egyesületek alakjában útját.

37 éve tehát, hogy a népnevelés zátonyra jutott hajója újlag szabadon fut a haladás tengerében, kiképezve sokakat arra, hogy miként állhatják meg társadalmukban az élet próbakövét, megtanítván az emberiséget arra, hogy két keze- és eszével miként keresheti meg azt, mi maga és családjának boldogságát idézheti elő, szóval, ami által önfentartását könnyebben biztosíthatja.

Ezt mind a tanítóegyesületek idézték elő, mert ezekben lett elvetve a tanítás módszerének csirája, mely hála Istennek, ma már fává nőtte ki magát.

Csak egyet emelek ki az akkoriakból: hova lett a syllabizálás és hangoztatás kintornája, mely által sok növendék lett ellen-

sége tanítójának, míg ma a fonomimika vagyis hangutánzó módszerrel a tanítónak minden növendéke bizalmas barátja lesz.

Hiszen már 3—4 hónap alatt megtanul a gyermek olvasni, holott eddig sokszor 1—3 évig is kinlódott a betűk képeinek felfogásán.

De ideg-n nyelvü testvéreink sem teljesen okai annak, hogy hazánk nyelvét csak az utolsó évtizedben sajátítják el, mert az egyesületek is csak ekkor kezdték meg a módszernek azon alkalmazását, illetőleg bemutatását, mellyel a magyar beszéd tanításában már óriási haladást tettünk.

Hiszen vármegyénkben a 242 iskolából ma már 231 tisztán magyar tannyelvű és csak 11 kétnyelvű, míg tíz év előtt még nagy része idegen volt.

Tehát a közös érzést, az egyesülésben rejtett erőt fejtette ki vármegyénknek ügybuzgó tanítósa, megértvén a szentírás intő szavát, hogy: „Elvész a nép, mely tudomány nélkül van!”

Tanítsuk tehát tovább népünket a szükségesség tudni valókra; teljesítsük úgy honfiai kötelességünket, hogy a nép haládjára számot tarthassunk, s ha ezt megteesszük, meg vagyunk győződve, hogy a mi fáradozásaink meg fogják teremni a gyümölcsöző sikert és e szeretett, e sokat szenvedett haza népének erkölcsi nagysága által leendő hatalmas, virágzó és szabad!

Tehát bátran, Istenben bízva, előre!

A lelkes éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után, áttértek a közgyűlés tárgysorozatára, így:

1. Acs Lipót szekszárdi főgimnáziumi tanár bemutatta a szekszárdi izr. el. iskolában a vezetése mellett készült rajzokból rendezett kiállítást módszerei fejtegetések kíséretében. A közgyűlés az érdekes és módszeres fejtegetésekért az előadónak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A kitűnő rajzokat mind megtekintették és az új módszer alkalmazását be is fogják vezetni.

2. Nagy Béla kir. tanfelügyelőségi tollnok, egyesületi főjegyző olvasta fel ezután a múlt közgyűlés és 2 választmányi ülés jegyzőkönyvét. Ezekből kifolyólag elfogadta a közgyűlés a választmány azon határozatát, hogy a) a jövő pályatétel, 1. a tanítóegyesületi élet fejlesztése, 2. az egységes népiskolai törvény legyen, jutalma 40—40 korona. b) hogy a jövő közgyűlést Dombóvárott tartják. c) hogy a Tihanyi alap 20 K. kamata Németh Márton füzánkerti községi tanító Dezső fiának adassék oda, ki a pécsi főgimnázium IV. éves növendéke.

A közgyűlés Döry Pál alispánnak a terem átengedéseért és Wosinsky Mór apátplebánosnak a muzeum ingyenessé megtekintetéseért köszönetet szavazott. A kitűnő pályadíjat Perler Mátyás „A haza minden előtt” című dolgozata nyerte el, a 40 koronát nyomba át is vette. Díszetért érdemelt még Gesztesi Péter dolgozata. Pénztárosnak Máté Józsefet, II. aljegyzőnek Gesztesi Pétert választották meg.

3. Vitatétel Máté Károlytól. a) „A népiskolába járó gyermek ösztönszerű, utánzó és teremtő munkásságának felhasználása a nevelésben és tanításban.” b) „A tanítóegyesületi élet fejlesztése.” E tételekhez sokan hozzászóltak. Máté Károly azt ajánlotta, hogy ajánljanak a tanítók oly gyakorlati fogásokat az egyes tantárgyak tanításánál, melyek a gyermek ösztönszerű és utánzó ténykedése mellett a teremtő munkásságot és önálló gondolkodást fejlesszék. A tagok ezen gyakorlati fogások leírását 14 nap alatt küldjék be, s azt terjesszék fel a bizottsághoz feldolgozás végett. Ezt el is fogadta a közgyűlés. A tanítóegyesületi élet fejlesztésére nézve pedig elhatározta, hogy a tanítóegyesületek kamarává alakuljanak át és mint ilyenek lépjenek be az országos bizottságba.

4. Horváth Julia óvónő tartott 14 gyermekkel óvodai gyakorlati előadást. Igazán gyönyörűség volt nézni, hogy az ügyes kis gyerekek mint csináltak rövid idő alatt papírból, pácizikából és kukoriczából szép székecskéket. Az ügyes tanításért Horváth Julia óvónőnek köszönetet szavazott a közgyűlés.

5. Spitz Czeccilia gyakorlati előadást tartott a II. osztályban, a beszéd- és értelem-

gyakorlatból. Az előadónak elismerését fejezte ki a közgyűlés.

6. König Géza szekszárdi izr. tanító olvasmányt tárgyalt 8 harmadik osztálybeli növendékével. Mindenkit meglepett a tanulók szabatos, bátor, értelmes és hangsúlyozott olvasása. Látszik, hogy kitűnő mesterük van, jó kezekre vannak bízva. Könignek ezen valóban élvezetes és szakszerű tanításáért köszönetet szavazott a közgyűlés.

7. Butyka Károly dunaföldvári gazdasági szaktanító a baromfityénésztésről tartott igen tanulságos előadást. Jegyzőkönyvi köszönetben részesült.

8. Schuler József indítványára Schneider István pécsi felügyelő igazgatót, a F. J. lovagját a közgyűlés tiszteletbeli tagjává választotta.

9. Elhatározták, hogy az elhalt és elköltözött tagok tagsági díjait leírják.

10. A jövő ülés tárgyai: a) A fonomimikai módszerről gyakorlati tanítást tart Gyenis Antal. b) Földrajz, történelem és alkotmánytan együttes tanítása a népiskolában Weigl Lujzától, vagy Faits Iréntől. c) A zöldségtermelésről Butyka Károlytól.

A szózat elénekése után az érdekes közgyűlés déli 12 órakor ért véget.

Utána délután 1 órakor a „Szekszárd Szálló” nagytermében közös ebédre gyűltek össze a tagok. A fesztelen, jó kedvvel elköltött lakomán számos pohárköszöntő hangzott el. A legelső Tihanyi Domokos mondta, éltetve Berzeviczy Albert közoktatásügyi minisztert. Fekete Ágoston tolnai prépost-plebános Tihanyi Domokos kir. tanfelügyelőt, mint a magyarság valódi apostolát köszöntötte fel. Perler Mátyás tolnai rk. kántortanító Nagy Béla kir. tanfelügyelőségi tollnokot, mint a kir. tanfelügyelő jobbkezeit éltette, kívánva, hogy jól megérdemelt előléptetése már mielőbb jöjjön el.

Délután 3 órakor aztán a muzeum megtekintésére indult a tanítósa. Itt Kovách Aladár a muzeum néprajzi osztályának őre magyarázta a régiségeket. Általában feltűnt mindenkinek az ügyes, szakszerű elrendezés, a régiségek sokasága, szépsége és drágasága, örömmel konstataálták a megjelentek, hogy vidéki muzeumok között első helyet foglal el a szekszárdi Nem győztök díszéni Wosinsky Mór fáradhatatlan szorgalmát, buzgalmat és kiváló tehetségét.

Igy folyt le a tanulságos de az egyuttal kellemes szórakozással is összekötött közgyűlés.

Erre a szép napra bizonyára édesen emlékeznek majd vissza tanítóink s a közgyűlésen hallott érdekes dolgok felett elmélkedve, oda haza még nagyobb buzgalommal teljesítik a magyar nemzet boldogítására olyan fontos nemes hivatásukat.

Sárgult lapok

Tolnavármegye történetéből.

Jegyzőkönyv

a Kubinszki-Peesovics világból.

A paksi közbirtokosság irattára átnézése alkalmával megtaláltam Kaprinay András közbirtokossági ügyvéd 1839. július hó 13-án kelt vallomását — a vallomást érdekes tartalmánál fogva a következőkben szösz szerint közlöm:

„Alulirt Nmgu gróff Vay Ábrahám királyi Biztos Úr Eö excellentiájának kegyes meghagyása következtében a nekik feladott kérdő pontokra u. m.

1-ör Jelen volt-e a követ választó gyűlésen az azt megelőző és követett időben Tettes Ns Tolna Vármegyében?

2-ör Ha jelen volt adja elő körülállássonan mit látott halott és tapasztalt?

3-ör Jelesem az utolsó gyűlés alkalmával a Megye-ház megtámadtatása kik és kinek vagy kiknek vezérelők alatt és mit-

1 Örömmel közöljük ezt az érdekes jegyzőkönyvet, a mely mintegy kiegészíti lapunk szerkesztőjének a Vasárnapi Ujságban és lapunk 7 első számában megjelent ezen ügyre vonatkozó közleményét.

soda botránkozottat kifejezésekkel élve ostromoltatott?

4-er Kit tud mást kinek a kérdéses esetben körülményes tudománya vagyion — nevezze meg? — A következőleg terjeszti elő alázatos nyilatkozását — és ugyan:

Az 1-re. A f. évi május 8-iki követ választó gyűlésen az alulirt jelen nem lévén — innen következtetve

A 2-ra Arrul vallyon az miképen ment végbe tudománya ninesen — s a mit tud egyedül a Paksi Urakul a midőn Sexardrul vissza jöttek hallotta — kiknek egy része a követ választást annak rende szerint történetnek mondotta — a másik pedig azt beszélette, hogy a voksolásba fortélyoskodás történt volna. Egyébiránt a választást megelőző időkbén mint Ns. Tolna Vgyében kebelezt Paks mvárosi lakos tapasztalta, hogy valamint az egész megyében, ugy Pakson is két párt keletkezett — az egyik Döry és Pertz, a másik pedig Bezeredy és Tahy urakat kívánván követeknek — tapasztalta és látta továbbá azt is, hogy ezen két párt Pakson is gyakrabban öszve gyülekezvén, többrendbéli lakomát tartott — az egygyik mely Döry és Pertzelt tüzte ki, Sztántsics Ignáz paksi köznemes házában — a másik pedig a zöldfa Vendégfogadóba — nem különben látta az alul irt azt is a midőn a követ választást megelőző hétfőn a Bezeredy és Tahianusok (másképp Kubinszkyak) mindannyian veres sapkákkal fedve Tahy Adám Úr vezérlete alatt Pakson keresztül mentek s a mint hallotta Szt-györgyön — a másik felekezett pedig mely fehér kalapokkal különbözteté magát (és Petsovitsoknak nevezett) a Julia majorba jöttek öszve — azonban, hogy az illyes lakomák vagy öszzejöveletek alkalmával mirül folyt a tanátskozás vagy mitörtént, azt az alul irt, mivel mint hivatalban levő, neutralisnak lenni tanátsosabbnak véltre, következőképen sem az egy, sem pedig a másik felekezett illyes lakomában vagy tanátskozásában egyszer sem jelent meg, nem tudja.

A 3-ra. Junius 17-én vagyis a relationalis gyűlésnek hirdettetett utolsó közgyűlés napján volt, a midőn az alul irt, Szelle Károly Tábla Bíró és hites ügyvéd Urral jókor reggel indulván ki Paksrul, mintegy 1/210-re érkezett meg Sexárdon — a hol is szokott szállásán által öltözködvén a nevezett Ügyvéd, és a reájok várakozó Toth János paksi uradalmi perceptor társaságában a vármegye Házába indult — ekkor muzsika szót halván, a mint az utzából a megyeház előtti térére ért, látta, hogy a Kubinszkyak jönnek, kik véle éppen egyszerre érkeztek a megyeház kapujához, a hol is egy kevéssé meg álapodván s a muzsika elhaltatván, halotta, hogy Pertz Moritz fő-Bíró Úr Sándor és Miklós neveket említvén, ezután azt mondotta „most mi helet fogunk foglalni” s ezzel a veres sapkások csendessen megindulván, velük az alulirt is, ki néhány lépésekkel előbbre vala, megindult s az Udvaron keresztül a földvári Tisztviselők szobáiban vezető kis grádics felé tartott — miután azonban a büntető törvény szék szobája előtt álló zöld asztalt minden részről körülfoglatl fehér kalapos Petsovitsok közt Egerer János Urat, ki mint egy harmadik sorba állott, meg pillantotta, azzal mind ösmerőssével akarván szállani, a felé indult — de mentében viszsza tekintvén látta, hogy a Kubinszkyak nyomába vannak és hogy a Petsovitsok között is mozgás történik — s ekkor hallotta, hogy Egerer János Úr bizonyos Martzit szólított fel „hogy állna elő”, mire egy nagy bajuszu, kit későbbben Babosnak hallott nevezni, lépett elő — ezt azonban a veres sapkások azonnal elkapták, a földhöz vágták s kézzel kézre adván kezeikkel agyba főbe verték — azt mind azon által, hogy Babos ütött-e vagy ütett meg először s így vallyon a verekedésre kiadott első okot a csoportossan előre nyomuló Kubinszkyaktul nem láthatván, meg mondani nem tudja. — E közben attul tartván az alul irt, hogy közel a tüzhöz meg égethetné magát, a fent is érintett gráditson az első emeletbe szaladt — a honnan is letekintvén, már ki vont kardokat és nagy darab hasáb fákat látott a küzködők kezeikben — s látta, hogy a két felekezett egy-

mást minden kimelés nélkül a legdühösebb ellenség módjára agyba főbe veri — valamint azt is, hogy Babos kezében szinte egy lyes hasább fa lévén potyogott körülötte az ember, s hogy a vérontás komolyan megkezdődött — mit nem nézhetvén Hajos szolga bíró Úr szobájába ment — a honnan kevés idő múlva a folyosóra ismét visszatérvén, már ekkor a megyeház kapuját bezárva és az udvart a veres sapkásoktól tisztának látta — ki vévén egygyet, ki ben szorulván, látta az alul irt, hogy azt a midőn az udvaron keresztül üzetvén s mindenki által ki őt érhetvén, a folyosón keresztül ugrott, ugyanott egy kivont kardal ellátott kaputos és csikos nyári nadrágos, fehér kalapos (kit Sztantsits Ignáztul Sz. györgyinek mondani hallott) a kard élével bal kezéből fejbe vágta — mely vágásra az érintett ben szorult veres sapkás éppen a perceptoratus ajtaja előtt összeve rogyván a falat vérevel festette — megjegyezvén itt azonban azt is, hogy az említett kívül még számosabb Kubinszky Urak és köz-nemesek is szorultak a megye házába, de ezeket a Petsovitsok egy újjal sem bántották — mindezeket az alul irt a mint előadta az ostrom előtt látván és tapasztalván. A mi a megyeház ostromoltatását illeti, az a kapu bezárása után azonnal megkezdődött s a mint belülről kivenni lehetett kövekkel és durungokkal történhetvén, oly annyira rémitő és borzasztó volt, hogy a betörés esetében a ben levőkre mindenesetre gyászos következtésü lett volna — e közben látta és hallotta az alul irt, hogy az első emeletbe fel tódult számos Petsovitsok (azt kiáltozván, hogy miután már most ő minden esetre megfognáknak támadatni s életüket védelmezni kéntelenek maguknak fegyvert adatni kértek s ezzel a fegyvertárnak rohanván, annak vasajtájáról a pánatot le is feszítették) — s így történt, hogy a fegyvertár mellett bizonyosan feltörték volna, nékik kinyitattott — azonban ki engedelmével azt nem tudja.² — Eme ostrom közbe az alul irt szobáru szobára járván a többi közt Szevald Mórcaz aljegyző szobájába jutott, a honnan is a bezárt zsalukon keresztül nézvé, látta, hogy a megyeház kapuja kövekkel és durungokkal miképen ostromoltatik — a többiek közt szemébe tűnt egy több kultsokkal ellátott lakatos is, ki által a mint nevezett Jegyző Úr mondotta a kaput kinyitani próbálta, de ez nem sikerült — ugyan ez alkalommal látott egy a Város ház és plébánia tájárul jövő fejszével ellátott Kubinszkit — látta továbbá az oskola ház mellett álló egy hordó borral terhelt kocsi is — mely körül számos Kubinszkiak, kiknek az ivás az ostromnál bár, ha nem kedvesebb lévén, vigan voltak — s ekkor hallotta azon gróff Eszterházy Károly főispány Urat rágalmozó s azt hantzfutnak, gazembernek, akasztófára valónak s a jó isten tudja, minek nem belyegző kifejezéseket is — de hogy kik valának a rágalmozók, a köznemesseget nem ösmervén, meg nem mondhatja — valamint azt sem, hogy a megye ház ostromoltatása, kinek vagy kiknek vezérletük alatt történt, minthogy ben szorulván, hogy oda kin mi történt, nem láthatta. — Mind ezek délelőtti történvén, miután az alul irt 12 óra tájba a felig betört kis ajtón magát kiemeltette és a délután is folytatott ostromot messziről nézte, hogy tovább mi történt szinte nem tudja.

Végtere a 4-re. Az itt jelesen a 3-ik pontra előadottakról Szelle Károly Ügyvéd és Tóth János paksi perceptornak, kikkel az alul irt egyszerre ment a Vgye házához s a kiknek társaságukban úgy szólván az egész napot töltötte, lehetővén leginkább

² A fegyvertár feltérésére nézve a vármegyei levéltár jegyzőkönyveiben a következők olvashatók: 1422. kgy. A fegyvertár a június 17-én összegyűlt nemességnek magát a megyeházba zárt részébe által feltörtvén, a főszolgabírók a kardok visszaszerzésére s az elsőkasztók kinyomozására felhivatnak, ugyanekkor mert a kardok széthordásában czechiek is részt vettek Fejérmegye is felhívott a fegyverek visszaszerzésére.

Itt megemlítem még azt is, hogy a június 17-iki rombolási károk helyrehozására Barva János asztalosnak 18 frt 40; Schaun József üvegsnek 23 frt 32, Osszerly ácsmesternek 36 frt 16, kapu kiigazításért pedig 2 frt 32, 3 frt 30 összesen 84 frt 30 krt utalványozott ki a közgyűlés.

környülményes tudományok, azokat nevezheti meg. — Költ Pakson jul. 13. 839. — Kaprinay András³ paksi urad. fiscalis s. k. (P. H.)

Daróczy Zoltán.

V Á R M E G Y É.

Jóváhagyott nyugdíjszabályrendelet.

A m. kir. belügyminiszter Tolnavármegye tisztviselő, segéd és kezelő személyzetének módosított nyugdíj-szabályrendeletét jóváhagyta. Fontos változások a jóváhagyott nyugdíjszabályzatban, hogy a nyugdíjjogosultak közé a napidíjasak is felvették s ha pótló járulékaikat befizették, szolgálatuk 1893-ig visszamenőleg beszámítható. Az özvegyek legnagyobb nyugdíja eddig 1600 korona volt, ez most 2400 koronára emeltetett fel s az özvegyek a férjnek nem mint eddig, tiz, de 5 évi szolgálata után is nyugdíjképesek. Végre az utkaparók is bevették a nyugdíjjogosultak közé.

Felmentés, áthelyezés és kinevezés.

Döry Pál Tolnavármegye alispánja Bajusz Géza hivatal szolgát saját kérelmére, nyugdíj igényének fentartása mellett állásától június hó 1-ével felmentette, Bartók János szobakáplárt ugyancsak saját kérelmére káplári állásától felmentette és hivataliszolgái állásba kinevezte; végül Horvát József pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszéki hivataliszolgát az így megüresedett káplári állásba kinevezte.

H I R E K.

— **Hivatali vizsgálatok.** Dr. Selcz József a szekszárdi kir. törvényszék elnöke a mult héten a gyönki kir. jbiróságánál tartott hivatalos vizsgálatot. — **Krcsmarik Pál** kir. főügyész helyettes e hó 22-én a bonyhádi kir. járásbiróság ügymenetét és az ottani fogházat vizsgálta meg s mindent rendben talált.

— **Új építészeti főtanácsos.** Reich Károlyt a bellyei főhercegi uradalom építészeti, műszaki tanácsosát, Reich Oszkár dombóvári szolgabíró édesatyját, kinek a bellyei minta-uradalom híressé tételében olyan kiváló érdemei vannak, most, hogy nyugdíjba ment, **Frigyes** kir. hercege, építészeti főtanácsosi czimmetel tüntette ki.

— **Kinevezés darabant testőr-örmesterré.** A király a most felállított darabant testőrségbe bonyhádi Perczel Miksát, magyar testőrségbeli testőrt és I. oszt. százados testőr első örmesterré nevezte ki.

— **Eljegyzések.** Szigeth Gábor budapesti mérnök, néhai dr. Szigeth Gábor ügyvéd, Tolnavármegye egykori árvaszéki elnökének s a Tolnamegyei Takarékos és hitelbank volt vezérigazgatójának fia, eljegyezte Szondy Margit urhölgyet, Szondy István gyógyszerész leányát Szekszárdon. A szekszárdi társaság két köztisztviselőben álló családjában történt eme eljegyzés általános örömet kelt, így a magunk részéről is a legőszintébb szívvél gratulálunk a boldog jegyes párnak.

Molnár Sándor a paksi református egyház jeles papja, lapunk munkatársa f. hó 24-én eljegyezte Bajó Ilonka néhai Bajó Sándor volt lápafői ref. pap kedves leányát Bajó Pál főszolgabíró és Bajó János szolgabíró testvérét Pakson.

Berger Ignác czecei nyersternykereskedő eljegyezte Pollitschik József tolnai sörkereskedő leányát Károlin kisasszonyt.

Györkös Sándor dombóvári rk. tanító eljegyezte Péterffy Regina gyergyóremetei áll. tanítónőt.

— **Muzeum-vizsgálat.** A muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősege megbízásából dr. Schönner Gyula és dr. Fejérpataky László, a magyar nemzeti muzeum

³ Kaprinay András, Ferencnek a váci káptalan ügyvédjének fia, született 1803-ban, 1820—1823, egyetemi hallgató, 1823/24. patvarista, 1825/27. kir. táblai jegyző volt; 1828-ban kap ügyvédi diplomát; 1829/36. a váci püspöki uradalom tiszteletbeli alligysze és végre 1837. a paksi közbirtokosság ügyvédje lett.

könyv- és okirat osztályainak igazgatói s a főfelügyelősege tagjai a mai esti vonattal érkeznek Szekszárdra, hogy a muzeum kezelését hivatalosan megvizsgálják.

— **Új festmények a szekszárdi róm. kath. templomban.** Wosinsky Mór apátplebános, a belé oltott szép iránt való érzéknél fogva minden alkalmat felhasznál, hogy — csinostson. — Így most közadakozás útján 6 drb. 3 méter magas olajfestésű képet rendelt meg a szekszárdi róm. kath. templom számára. A képek ugyan másolatok lesznek, de műbecsük még is lesz, mert a leghiresebb mesterek művei után készülnek teljes hűséggel és művészi tudással. A képeket maga Wosinsky válogatta össze, a Jézus életét feltüntető világhírű festményekből. A kereteket Paprika János ócsényi naturalista műfaragó készíti.

— **Szöbéli érettségi vizsgák.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter a szekszárdi érettségi vizsgálatok elnökségével Kuthy József székesfehérvári főreáliskolai igazgatót, czimzetes főigazgatót bizta meg, a ki a szöbéli érettségi vizsgálatok idejéül június 15. és 16. napjait tűzte ki. A tavalyi érettségi vizsgálaton szintén Kuthy József elnökölt.

A kir. adóhivatalok hivatalos órái.

A vármegyei kir. adóhivatalok megváltozott hivatalos óráira vonatkozólag Fink Kálmán m. kir. pénzügyigazgató úrtól a következő megkeresést vettük: 16144. szám. I—1905. A „Közérdek“ tekintetes Szerkesztőségének Szekszárd. Hivatalos tisztelettel megkeresi ezen kir. pénzügyigazgatóság a tekintetes szerkesztőséget a végett, miszerint lapjának legközelebb megjelenendő számában a napi hírek között közhírré tenni sziveskedjék: hogy alulírott pénzügyigazgatóság a Tolnavármegye területén levő összes m. kir. adóhivatalokra nézve a hivatalos órákat — az év többi hónapjaira nézve eddig megállapított hivatalos órák érintetlen hagyásával — május, június, július és augusztus hónapokra hétköznapokon reggeli 7 órától délutáni 1 óráig, vasár- és ünnepnapokon pedig reggeli 8 órától délelőtti 11 óráig, a be és kifizetések teljesítésének idejéig pedig hétköznapokon reggeli 8 órától déli 12 óráig, vasár- és ünnepnapokon délelőtti 9 órától 11 óráig állapította meg, mely utóbbi meghatározott órákon kívül a m. kir. adóhivatalok fizetést sem elfogadni, sem teljesíteni nem kötelesek. Szekszárd, 1905. évi május hó 25-én. Fink.

— **Tanítók a muzeumban.** A tolnamegyei általános tanítóegyesület Szekszárdon, e hó 25-én tartott közgyűlése után a tanítók és tanítónők Tihanyi Domokos kir. tanfelügyelő vezetésével testületileg meglátogatták a muzeumot. Wosinsky Mór apát, muzeumigazgató elfoglaltsága miatt a társaságot Kovách Aladár, a néprajzi osztály öre kalauzolta.

— **A szekszárdi kaszinó új bazárja.** A szekszárdi kaszinó által terbe vett bazár tervét Dicenty László szekszárdi, tehetséges építőmester már elkészítette s most a költségvetésen dolgozik. Volt alkalmunk az igazán szép tervet látni. Teljesen elüt a szokásos sablontól, praktikus felfogással oldja meg a kérdést, s ez a román stílusban tervezett gyönyörű épület, ha elkészül méltó pendantja lesz a most épülő pénzügyi palotának, bár csak magas földszintre van tervezve. A bazárban körülbelül 30 bolt lesz s körülbelül 25 ezer forintba kerül majd. Szóval egy modern s minden tekintetben izléses palotaszzerű épülettel gazdagodik ismét városunk.

— **Hegyközség alakulás.** A Végess János árvaszéki jegyző buzgólkodásából tömörült bartina-bödői szőlősgazdáknak hegyközséggé alakuló közgyűlése június hó 20-án d. e. 9 órakor lesz Szekszárd nagyközség tanácsstermében.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** Tomcsányi Lajos mint elnök, már régebben elkészítette a dunaföldvár-bátai halászati társulat alapszabályait és üzemtervét. Most a belügyminiszter jóváhagyta a halászati társulat alapszabályait.

— **Földtani vizsgálat.** A földmívelési miniszter értesítette a vármegyét, hogy Gull Vilmos, m. kir. geologus ez évben Tolnavármegye területén földtani vizsgálatokat fog teljesíteni.

— **Uj festmények.** Fránek János szekszárdi ipariskolai rajztanító Nagy János Prantner szekszárdi gazda megbízásából sikerült képet festett a remetei kápolna számára. A kép a szent családot ábrázolja. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy Fránek Jánosnak egy másik képe is ki van állítva Fránek Jánosné divatru üzletének kirakátaban. Címe a képnek: *A megtért bűnösök.*

— **Disztornázás.** A szekszárdi főgimnáziumnak a budapesti országos tornaversenyen résztvevő diszcsapata f. hó 21-én mutatta be ügyességét a gimnázium udvarán előkelő közönség előtt. A csapat ügyessége mindenkit meglepett s a diszes közönség több mutatványt szünni nem akaró tapssal jutalmazott, valamint az ifjúsági zenekar előadott darabjait is, a melyek az egyes tornamutatványok között kellemes mulatsággal szolgáltak. A diszcsapat ruházata is végre hosszas kísérletezés után eléggé sikerültnek és mutatósnak mondható. A derékot kékkel szegélyezett sötét vörös ing fűdi, a melyet kék öv körít. A sapka szintén kék. A kék színek egy kissé még most is élénkek. A fekete nadrág térdig érő, gyöngyház gombokkal díszítve. A harisnya ugyancsak fekete, valamint a könnyű tornaczipő is. A diszcsapat megjelenése kellemes benyomást keltett s meglehetősen számmal láttunk arányosan fejlődött ifjakat. Volt köztük több olyan is, a kiknek mellét a kerületi tornaversenyeken szerzett ezüst érem díszítette. Az első mutatvány a szokásos szabadgyakorlat volt, a mely meglepő begyakorlottságról ügyes és ruganyos mozdulatokról tanuskodott. Óriási tetszést keltett a zene hangjaira eljáratott tornatáncz (fűzér), a mely Brebouszky Elemér tornatanárnak ez alkalomra készített specialitása. A fűzér után a fiúk az egyes szereken: nyújtón, korlátan stb. mutatták be ügyességüket, de a programnak néhány pontja mégis elmaradt, mert a naponként pontosan megtérő zivatar szétzavarta a diszcsapatot és közönséget egyaránt. Most már csak az volna hátra, hogy a budapesti versenyről a diszcsapat sok kitüntetéssel hozzon haza Szekszárdra.

— **Hírek a Dunáról.** A vizállás folyvást magas, 5 méter körül ingadozik. A töltésen kívül eső fokokat és lapályokat elöntötte és a kaszálókat sok helyen megfuttotta s a termést iszapossá, használhatatlanná tette. A felső vizek azonban nem áradnak, a hideg idővel a havasok olvadása az Alpeselekben megszűnt, bár a folytonos esőzés a mellék folyókat igen megduzzasztotta, annyira, hogy a jövő héten is állandóan magas vizállásra van kilátás. A dunai töltéseken holnap, vasárnap lesz a fűtermés eladva, az árverés iránt az egész vidék nagy érdeklődést mutat.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A belügyminiszter a központi járási jegyzői egyes alapszabályait jóváhagyta.

— **Lengyel Pál gyászja.** A Szekszárdról Párisba költözött Lengyel Pálnak az Esperantó világnyelv szaklapja és egyéb kiadványai nyomdászának Jolánka nevű négy éves leánykája e hó 17-én elhunyt Párisban.

— **Kialudt a villany.** Kedden este 10 óra tájban óriási vihar vonult át Szekszárdon. Valóságos felhőszakadás volt, amely bizony a hegyeken is sok kárt tett. Az orkánszerű szél összekavarta a villanytelep drótjait is s azok közül egy a most épülő Dicenty-ház állványát érintette. Ebben a pillanatban rövid zár támadt s kialudtak a városban levő összes villanylámpák. A villanytelep munkásai a rettenetes időben nem tudták a baj eredetét konstatálni, így sötétségben maradt a város. Másnap este azonban már ismét zavartalan volt a világítás.

— **A gimnázium mennyezete.** Tudvalevő dolog, hogy a szekszárdi főgimnázium mennyezete a múlt évben több helyen leszakadt. Hogy valamely bekövetkező veszedelemnek eleje vétessék, Wigand János igazgató az államépítészeti hivatal tanácsa szerint a mennyezetet sok helyen leverette és kérte a miniszteriumot, hogy az ügyben sürgősen intézkedjék. Hogy, hogy nem, a dolog sokáig húzódott, s csak most, épen egy esztendő múlva jött el Baumgarten Sándor miniszteri építész, a ki konstatálta, hogy a mennyezetet rosszul csinálták. Egy-

üttal intézkedett, hogy a gimnázium építője felhívassék a mennyezet kijavítására. Hogy a gimnázium építője mit fog válaszolni a felhívásra, az természetesen bizonytalan, de az bizonyos, hogy a mennyezetet valakinek egyszer már meg kell csinálnia.

— **Halálozások.** Glatz András budapesti magánzó, Wosinsky Mór apátplebános nagybátyja Nürnbergben hirteien meghalt. Holttestét Budapestre szállították s temetése e hó 21-én volt. A temetésen résztvett Wosinsky Mór apát plebános is. — **Kohn Imre** és neje **Czéh Mária** szekszárdi nyomda-gépmesternek iker leánykái két hónapos korukban e hó 20-án elhunytak.

— **Bokréta-ünnepség.** A pénzügyigazgatóság és kir. adóhivatal új hivatalhelyiségének szánt Dicenty-féle ház falainak építését befejezték s ma tartják meg a szokásos bokréta-ünnepet. A tulajdonosok megvendégelik az épületen dolgozó összes munkásokat, a kiknek száma összesen 120.

— **Népesedési statisztika.** A statisztikai hivatal közleményei szerint Szekszárdon márczius hóban élve született 27, elhalt helybeli 20, vidéki 16. A meghaltak között volt 7 éven aluli 6, felüli 30, kik valamennyien részvételre orvosi gyógykezelésben. A halál oka: difteria 2, gümőkór 11, gyermekági láz 1, veleszületett gyengeség 1, gutaütés 1, szervi szivbaj 3, tüdőgyulladás 1, rosszindulatu alképlet 3, egyéb természetes halálok 12, baleset 1 esetben.

— **Uj napilap Kaposvárott.** „Somogy vármegye” czímmel új napilap indul Kaposvárott. Főszerkesztője **Pele Márton** dr., felelős szerkesztője pedig **Salgó Sándor** lesz. **Salgó Sándor** 7 éven keresztül volt a Pécsi Naplónak segédszerkesztője. Az új lap jövő hó 1-én indul meg. Részvénytársaság adja ki. Ez lesz Kaposvár harmadik lapja.

— **Vadászterület kivétel.** A siogárdi vadászterületet, az e hó 24-én tartott árverésen **Barsi Mihály** és társai vették ki 320 korona bérért.

— **Esküvő.** **Kogelbauer** Ferencz vasuti állomási felvigyázó e hó 31-én tartja esküvőjét Szekszárdon **Gerscha Irénkével**, **Gerscha Henrik** volt selyemgyári könyvelő leányával.

— **Évzáró vizsgák.** Az öcsényi róm. kath. népiskolában az elmúlt kedden, az ózsák-pusztai népiskolában pedig szerdán volt az évzáró vizsga. A vizsgákon, mint elnök **Wosinsky Mór** szekszárdi apátplebános volt jelen.

— **Kikövezik a vasúthoz járó gyalogutat.** Mi akik az őszi, tavaszi (néha májusi) esős, sáros időkben térdig csatakosan kezmergünk ki a vasútra — nem lévén kidobni való 1 K 60 fillérünk 5 percznyi fiakerezésre — megkönnyebbülve sóhajtottuk fel: **Valahára!** De megáljunk egy kissé, hiba van a kréta körül, nem **Szekszárd** hanem **Öcsény** kövezeti ki a vasuti járóját, már ki is írták a pályázatot, pedig nekik másfél kilométert kell kiköveztetni míg a mi állomásunk alig van 300 méterre. No lám **Öcsény** megelőzi Szekszárdot. Még csak az kell, hogy mozgalmat indítsanak az öcsényi rendezett tanácsért s azt is hamarabb nyélbe üssék mint mi!

— **Asztalos sztrájk Szekszárdon.** A szekszárdi asztaloslegények közül tizenötnek eszébe jutott, hogy ők sztrájkolnak; ebbeli szándékukat annak rendezje s módja szerint bejelentették a főszolgabíróknál és az ipartestületnél is. Nem kisebb kívánságuk volt, mint hogy naponként csupán 10 órát dolgoznak s ezért a mesterek fizessenek 3.60—4 korona napidíjat, ami havonként 94—104 korona fizetésre rugna; a heti vagy darabszám szerint való fizetés nem kell nekik. A bejelentés után való napon az illetékes hatóság megkísérelte a békés uton való egyezkedést, melynek eredménye azután az lett, hogy a sztrájkolókat közül hatot azonnal elbocsájtottak, a többit pedig vállalt munkájok bevégezése után fogják elbocsájtani. A szekszárdi régi segédek nem tartottak a sztrájkolókkal.

— **Megjötték a Matyók.** A borsódmegyei Matyó, — ez a sajátos testalkatu és arcz-típusú nép, mely széles Magyarországon tán leghivebben megtartotta eredeti ősi faji jellegét: az ázsiai mongol-tatár típusú, felette szorgalmas és vállalkozó szellemű, hasznos

mezei munkás. **Leopold Sándor Ózsák** pusztai nagybérlő már több ízben hozott le közülük egy-egy nagy csoportot a késő őszi tartó mezei munkára. Az idén ismét megérkeztek 250-en; némelyek családotul Ózsákra, hogy kivándorlás helyett itthon szerezzék meg a télire valót.

— **Uj jogtudor.** Ifj. **Hagymássy Károlyt**, **Hagymássy Károly** paksi körjegyző fiát a kolozsvári egyetemen az államtudományok doktorává avatták fel.

— **Nyakszirtmeregvedés.** Mult heti számbunkban megemlekeztünk már róla, hogy vármegyénkben is van már nyakszirtmeregvedéses beteg. Azóta a nagymányokin kívül még három eset fordult elő. Így **Dunakömlődön Fritsch József** 15 éves molnárnas kapta meg a veszedelmes betegséget. Paksról pedig **Somogyi Zsigmond** járásorvos két esetet jelentett be. **Hangyel Ignác** dr. főorvos a szükséges intézkedéseket megtette.

— **Hamis pénz.** Nem csak minálunk, hanem máshelyen is sok hamis pénz van forgalomban, aminek oka az is, hogy senki sem akar károsodni s ha észreveszi is siet tudadni a hamisítványon, a helyett, hogy a csendőrségnél feljelentené az esetet. Pedig sok kellemetlenségnek teszik ki ezáltal magukat az emberek. Így most **Dombováron** nagy nyomozás folyik hamis huszfilléresek miatt; minap ugyanis **Steinbock Aladár** újságíróval azzal a panasszal fordult a járásörmesterhez, hogy több hamis huszfilléres került a kezébe, melyeket az őrsön át is adott. A járásörmester kinyomozta, hogy a hamis pénzt ki adta **Steinbocknak** s az illeket feljelentette a bíróságnak, a hamis pénz eredetére nézve pedig folytatja a nyomozást.

— **Vállalkozók védelme sztrájk esetén.** A belügyminiszter 6369/904 eln. szám alatt egy rendeletet bocsátott ki, mely szerint ha az állami és más közhatósági munkák vállalkozói a szerződésben kikötött határidőre a munkát sztrájk miatt nem végezhetik, a sztrájk minőségéhez képest a munka bevégzésére időhaladékat kapnak. Az időhaladék tartamát az a hatóság állapítja meg, a melynek a szerződés kötésére joga van; ha pedig a szerződés jóváhagyást is igényel, akkor a halasztási időt a jóváhagyó hatóság állapítja meg. Ez a rendelkezés tehát megvédi az állami és minden más közhatósági munkákra vállalkozókat a minden elfogadható ok nélkül kitörő sztrájk miatt esetleg történhető nagyobb károsodástól; másrészt azt a sztrájkolási kedvet — amely egyenesen a vállalkozók megbosztására és zseb-jére utazik — legalább a közhatósági munkáknál korlátozni fogja Igen célszerű lenne, ha a magánvállalatoknál is valami ily módon alkalmazni lehetne ezt a szerződéses viszonyt.

— **Harapós kutya.** **Schnelka** Manó tolna-mőzsi állomási felvigyázónak kutyája e hó 22-én **Szűcs** János siogárdi bíró kezét, amint mellette elhaladt, elkapta és megharapta, s kezén négy sebet ejtett. A kutya harapós természetét tanúsítja az, hogy már ilyen módon négy embert megharapott. A tulajdonost az agárdi bíró feljelentette mert a kutyát sem megkötve nem tartja, sem pedig szájkosarat nem tesz rá.

— **Nagy marhajárlat lopás.** Ismeretlen tettesek még április hó 30-án betörték a titeli adóhivatalba, honnan 225 kor 52 fill. értékű marhajárlat őrlepkákat loptak el. Az őrlepkák számai 20261—20400-ig, 2501—20998-ig 20 filléres, 301—716, 6501—6600, 6901—7100 és 7501—7600 számú 12 filléres, összesen körülbelül 1500 darab. Az állattulajdonosok figyelmét felhívjuk a Bács-bodrog vármegyéből kerülő állatokra, hogy az ezen őrlepkákon hamisított járattal, lopott állatokat ne vegyenek.

— **Honvédségély.** A honvédelmi miniszter **Gyulay** József pinczehelyi lakos, volt 1848—49-iki honvédnek a báró **Haynau** Gyula tábornok-nagy-féle alapítványból évi 127 K. 75 fill. alapítványi segélyt utalványozott.

— **Öngyilkosság.** Lengyelről vesszük a következő hírt. **Gábor** Márton Lengyel uradalmi mezőőr 21-én reggel fél 4 órakor szolgálati fegyverével föbe lőtte magát. Már előtte való nap öngyilkossági szándéka volt, de nem sikerült, akkor azt mondta, hogy tisztogatás közben sült el a fegyvere. Öngyil-

kosságának oka ismeretlen, állítólag el volt adósodva, mások szerint a családi élete keserítette el, gyermekei nem voltak.

— **Tanulmányi kirándulások.** A *fejérmegyei* Gazdatiszti kör május 27-én tanulmányi kirándulást rendez a budafoki pinczemeszteri tanfolyam és a *Melternich-féle* hercegalmi és biai urodalom megtekintésére. A *baranyavármegyei gazdasági egyesület* június végén rendez tanulmányutatót a mezőhegyesi ménesbirtok megismerésére.

— **József pusztát nem parcellázzák.** A miniszter határozatilag kimondta, hogy József pusztát nem eladó, így tehát nem fogják parcellázni.

— **Báta község** az ovoda céljaira *Csentő Mihály* házáat 3200 koronáért megvette.

— **Eltűnt örült.** *Bekő János* simontornyai csendes örült e hó 1-én hazulról eltűnt. Személyleírása: 57 éves középtermű, szeme kék, haja szőke, bajusza és szakála nyírott, különös ismertető jele: bárgyu, bamba tekintetű, akadozva beszél magyarul, különösen a katonaságról.

— **Kiderült gyilkosság.** 1903. márcz. 30-án *Tóth Albert* szakályi lakost egy szalmakazal tövében meggyilkolva találták. Minden jel odamutatott, hogy *Tóthot* saját feleségének tudtával veje *Kelemen Gábor* és *Kemény Péter* gyilkolta meg. Megerősíteni látszott azt *Bakonyi István*, Gyula és *Ferencz* ottani lakosok vallomása is, de mert *Bakonyi István* maga is gyanu alatt állott, a tárgyalás során nem lehetett a gyilkos személyét megállapítani. Ebben az évben azonban *Bakonyi István* több társával Északamerikába vándorolt, Ohio állam *Nevark* városába, hol földjeivel az ugyancsak szakályi származású *Nyirati Annánál* vett lakást, de se nem ivott, se nem evett, s úgy viselkedett mintha nagy gond nyomná a lelkét. *Nyirati Anna* faggatására azután bevallotta, hogy a gyilkosságot több társával, kiket megnevezni nem akar, ő követte el. Szíjat vetett *Tóth* nyakába és ezt addig szorította, míg meg nem fulladt, azután, mivel emberek jöttek arra, elvonszolták a tett színhelyéről és a hullát egy szalmakazalba rejtették. Nagyon nyomta a lelkiismeret e gyilkosságáért, könnyíteni akar magán, azért vallott meg mindent őszintén. *Nyirati Anna* most hazajött Szakályra és itthon első dolga volt *Bakonyi* vallomását elbeszélni. Tudomást szerzett erről a csendőrség is, mely előtt *Nyirati Anna* szintén megerősítette, s kész akár esküvel bizonyítani igaz voltát annak, amit elmondott. Hogy azonban miért követte el *Bakonyi* tettet, azt nem mondta neki. Ezen alapon a vizsgálatot újból megindították, a szekszárdi kir. ügyészség megtette a kellő intézkedéseket az Amerikában tartózkodó *Bakonyi* ellen, egyszersmind intézkedtek, hogy a gyanúsított czinkostársak el ne menekülhessenek, sem az önmagát bevádolt tettet menekülésre ne bírassák.

— **Meghalt a fegyházban.** *Könczöl Jánosné* szül. *Pap Erzsé* deesi lakos, kit család miatt a kir. törvényszék másfél évi börtönrre ítélte, a mária-nostrai fegyintézetben meghalt.

— **A kik a bíróságot is meglopják.** *Árnyos Ferencz* alsó-nyéki lakos verekedés és *Bodis János* bátai lakos hatóság elleni erőszak miatt 1905. május 23-án kerültek a bíróság elé, ott azonban nem vádlottakhoz illő keresztyéni alázatossággal és bünbánással viselkedtek, mert a vádlottak szobájában levő székekről a díszítéseket leszedték s azokat maguknál tartva, a fogházba csempészték; ott azonban hamar rájöttek a bíróság tulajdonát sem respektálók turpisságára.

— **Tolvaj házi cseléd.** *Szűsz György*, a Fadd községhez tartozó hencse-pusztai lakos kárára cseléde *Imre János*, mikor családjával hazulról távol volt, többféle ruhaneműt ellopott, majd cselédkönyvét is magához véve, ismeretlen helyre szökött.

— **A t. tanító urak figyelmébe!** *Árva J.* könyv és papirkereskedésében *Szekszárdon próbairási lapok, igen jó, funentes papíron, izléses kiállításban 100 drb. 1 korona; bérmentes küldéssel 100 drb. 1 kor. 30 fillér.* Mindennemű irodai és iskolai cikkek olcsón szereshetők itt be. *Mintákkal kívánatra készséggel szolgál a fenti cég.*

— **Öngyilkos tanoncz.** *Bonyhádon*, mint tudósítónk írja, öngyilkosságot követett el *Goldschmied Géza* 16 éves kereskedelmi tanoncz, *Goldschmied bonyhádi* ügynök fia. Valahogy revolverhez jutott és azzal vetett véget életének. Sem gazdája, sem szülei sejtelmével sem bírnak annak, mi készíthette a fiút végzetes tettére, hogy oly korán váljon meg önként az élettől.

— **Kutba fült.** *Németh Antal* 6 éves béres fiúcska, *Perczel Dezső* bonyhádi pusztáján vigyázatlanságból a kutba esett. Mire kihúzták, már meg volt halva.

— **Meggyógyult franczia.** Hosszassabban megirtuk már minap *Volniant* Eugen franczia szökött katonának esetét, kit *Cze-czen* egy csendőr, mert őt megtámadta, úgy vágott fejbe a kardjával, hogy a szekszárdi „*Ferencz*“ kórházba kellett szállítani. A sebesült teljesen meggyógyult s mert büntetését is leülte, illetőségi helyére tolonczolták el.

— **Veszedelemes éjjeli találkozás.** *Fischer Hugó* szállás-pusztai uradalmi körederész f. hó 8-án éjjel, éjfél tájban ment haza a kaszinóból, a mikor össetalálkozott *Folkman János* éjjeli őrrrel, a ki őt részeg dísznőnek nevezte, majd mikor kérdőre vonta durvaságáért, őt fokosával úgy fejbe vágta, hogy a vér elborította és rajta 20 napon tul gyógyuló testi sebet ejtett.

Az engedelmes cserebogarak.

(Levél dr. Sz. M. barátomnak.)

A míg a fiatalság jogán olympusi bagóhiten éltem a műzsákkal, addig sohase volt bajom a házibarátokkal, pedig „együttelési“ viszonyunkat sem az illettség, sem a világfájdalom nem szentelték meg erkölcsi tartalommal, — inkább csak a modern „barátság“ futó szeszélye kapcsolt bennünket néhánha össze — hát a házasságtörés büne nélkül könnyen befurakodhatott volna közénk házibarátul a plagizátor, vagy az irodalmi „alter-ego“, az, aki tudtunkon és akarattunkon kívül a mi hangunkon udvarol könnyűvértü családi műzsáknak. Sok patália esett már meg a miatt az akadémiáktól az önképzőkörökig, hogy valamely rekedt irodalmi troubadour rejtett idylleknek orvul ellesett hangján énekelt, de arra ritkán volt még példa, hogy valaki az ellen szabadkoczok, hogy vénával telített felebarátjai az ő irodalmi tulterheltségüket az ő csöndes portájára dobálták.

Engem immár harmadszor érvén életemben ilyen írói viszfény, (no, nem épen glória) lekopom hirtelen fejemet, mert perzsel, de mindjárt az esetek közlése mellett óvást is emelek a jövőre nézve.

Vármegyei eset lévén mind a három, a régi vármegye pallosjogán statárialiter traktálom le itt őket:

Az első *irodalmi mű*, mely helyettem íródott, régi keletű. Stílusára nézve egészen az én írási modoromra vallott — de a tartalmáról kisült, hogy — sajnos — nem az enyém.

Egy 40 forintról szóló nyugtatóvány volt ugyanis ez az irodalmi munka, a melyet az én nevemben vett fel egy vármegyei dijnok ur. A plágium hamar kisült és az areopag sujtó keze hamar utolérte a bűnöst — ámbár igaz, hogy könnyen utolérhette, mert már akkor egyéb irodalmi szabadosságokért nem járt szabadon.

A második eset nem régi, — most is folyik még a plágium vádjá. Valami rozsdás sisaku anonymus-lovag bicskáját egy egészséges élő testbe mártva, herostratesi hőstettét bunkóval írta föl A Nap peremére. Se a tartalom, se a stylus nem vallja ugyan az én apaságomat, de mert „semper mater certa est“, a *gondolat* némely enyhe közössége és a bábák tudós szakvéleménye révén az én nyakamba zúdult az apasági kereset. Most már aztán tartanom kell az irodalmi kakuk fattyút, mert az igazi bűnöst a zsurnalisztikai maffiaközösség védelmezi meg az ellen, hogy az erkölcsi megítélés „tartásdíját“ ő vele fizettessem meg.

A *harmadik*, ez pedig a mult heti „Közérdek“ humoros cserebogara. Nem tagadom, a tartalom az enyém, mert hiszen a hivatalos felszólításnak engedelmeskedő dreszszirozott cserebogarak nekem prezentáltattak, de a cserebogarak dresszszirozásáért *Finta Péter* gyulai erdőőrt, az impresáriói ténykedésért, hogy azokat a „Közérdek“ arenájában felvonultatta. Sz. M. dr. tisztelt barátomat illeti a dicsőség, és — az ódiium!

Dicsőségnek mondom egyrészt, mert mint a vármegyei erdészeti ügyek előadója minden iránt nagy buzgalommal érdeklődik, ami a „zöld“ világhoz tartozik, kivált pedig a mióta baktai tuskulánumban maga is bogarászattal foglalkozik (a *Dárdai* féle 20 kötetes döntvénytart bujja) a rokon lények: különös kedveltjei.

Az ódiiumot pedig nem én olvasom t. barátom nyakára — azt *Finta Péternek* hagyom, aki ujságolvasó ember létére meglátván az „élet-sorban“ némely meglátandókat, az ő józan magyar eszével bizonyosan így töpreng a borjúkúti hűvös jáger kunyhóban „hászen köszönjék meg az urak ebbe a hivatalos világba, hogy fogalmazni nem tudok, mert ha sok egyéb becsületes munkabírásom mellett még ehez is értenék, tán az ördög a referensségre csábítana“!

Ámbár, hogy mégis csak abban van *Finta* barátomnak az ő legnagyobb igazsága, hogy az idén is vagy 15—20 hektoliter „engedetlen“ cserebogarat fogdosztatott össze, hát kell-e ennél jobb fogalmazás?!

H. G.

VIDÉK.

Dombóvár.

Összeomlott ház. Dombóvári tudósítónk írja: Az utóbbi napok nagy esőzései következtében özv. *Fintáné*, *Kossuth Lajos* utcai házának pinczéjébe víz ömlött és ez a ház falát annyira alámosta, hogy 24-én éjjel a ház utcai fala összeomlott. A szomszéd ház fala is veszedelmesen megrepedt. Emberélet szerencsés véletlen folytán nem esett áldozatul.

Muzeum, közintézetek ügyei.

A szekszárdi muzeum Codexére vonatkozólag téves közlemény jelent meg lapunk legutóbbi számában. Azt irtuk ugyanis, hogy a *Szluha* István által muzeumunknak ajándékozott kodexet egy szaktudósunk 38 ezer márkára becsülte. A hír ily alakjában nem felel meg a valóságnak. Illetékes helyről ugyanis arról értesítenek bennünket, hogy közleményünk megjelenésekor a kodex még nem is lett szakembernek bemutatva s így nem is volt megbecsülve. Tudományos körökben szó esett ugyan erről a könyvről, de az illető szaktudós, miután a könyvet nem látta, csak általánosságban beszélt s az említett magas értékösszeggel csak azt az árat jelzé, melyen az ez időbeli kézírásos Codexek néha elkelnek. Csak most lett e Codex szakembernek bemutatva s e vizsgálat azt a meglepő tényt derítette fel: hogy ez nem kézírás, hanem nyomtatvány, a kézírásra alapított nagy ár tehát semmivé olvadt. Mint bibliographiai darab azonban ha nem is értekes, de kiválóan érdekes.

Ugyanis a nyomtatással teljesen utánozták a kézírásos Codexet. A betűk alakja, a sorok vörös vonalzása,

a pergament, első megtekintésre mindenre kézirás benyomását teszi, a képek és initialék is szabadkézi rajznak látszanak, azonban erős világítás alá tartva, a kép hátlapján átlátszanak a nyomtatásnak fekete árnyékoló vonalai, s így kétségtelen: hogy a pergamentre nyomtatott fametszeti képek lettek vastagon takaró színekkel átfestve. Nemcsak a nyomtatással utánozták a kézirásos Codexet, hanem az utolsó lapon radirozás is van, mely egykoron félrevezetés céljából eszközöltetett. Ugyanis az eredeti francia szöveg az volt: „nyomtatott Párisban“ s e kiradirozott helyre ezt írják: „iratott Parisban 1340-ben“ mely évszám szintén hamis. E munka most bibliographiai szempontból beható tanulmány tárgyává tétetett, melynek érdekes eredményét annak idején közölni fogjuk.

Szkiptikon. Wosinsky Mór muzeumi igazgatót értesítették Párisból, hogy a szekszárdi muzeum részére ott megrendelt szkiptikont 826 korona értékben már utnak indították. Ha az új szkiptikon megérkezik, a villany bevezetést is megkezdik a muzeum felolvasó nagytermében s nemsokára megkezdődhetnek a tervbe vett felolvasások is, mert a muzeum igazgatója a nagyterem butorzatához szükséges székeket is megrendelte már.

Ajándék a muzeumnak. Aulik Dávid faddi róm. kath. s. lelkész négy drb. husvéti tojást, Vida Ferencz gerjéni tanító 2 drb. bronzkori edényt és egy népvándorlás korbéli bronz késnyelet ajándékozott.

Egyletek és társulatok.

Választmányi és közgyűlés. A szekszárdi kaszinó választmánya f. hó 29-én d. u. 5 órakor a bazárépítési ügyben ülést tart, ugyanezen tárgyban, valamint az ebédelői festett ablaknak a ház volt tulajdonosa részére leendő átengedése és a sétatérnek a község részére leendő átadása tárgyában június hó 1-én d. e. 11 órakor közgyűlés lesz.

Nagylelkű adakozó. Cikéből kapjuk a következő sorokat: *Walter* Antal pápai praelatus, káptalani helynök, a cikói róm. kath. olvasó egyletnek 100 koronát ajándékozott s az egylet fővédnökségét szép levél kíséretében kegyesen elfogadni méltóztatott. Isten éltesse sokáig a nagylelkű jótévőt!

TANÜGYI HIREK.

Felvétel a pécsi papnevelő intézetbe. A pécsi papnevelő intézet igazgatóságától vettük a következő tájékoztatást: A pécsi papnevelő intézet igazgatósága közhírré teszi, hogy a pécsi szeminárium növendékei közé felvételt kívánó tanulók felvételi vizsgálata ez évben június 30. és jul. 1. napján fog megtartatni. Azon gimnáziumi tanulók, kik a IV., V., VI., VII. osztályt jó sikerrel elvégezték, vagy az érettségi vizsgálatot sikeresen letették és a kisszemináriumba, illetve a VIII. osztályból a hittudományi tanfolyamra felvételt akarnak, keresztlevéllel és iskolai bizonyítvánnyal ellátva, június 30 ig lehetőleg a délelelőtti órákban, a szeminárium i vice- rektornál jelentkezzenek, ahol a további teendőket felől értesítést nyernek. A felvételi vizsgálat idejére a vidéki folyamodók a papnevelő intézetben ingyenes teljes ellátást nyerhetnek, ha szándékukat néhány nappal előbb az intézeti vice- rektornál bejelentik.

Pécs, 1905. május hó 18-án.

A papnevelő intézet igazgatósága.

Iskolaszéki elnökök figyelmébe. Barna Jónás székesfővárosi polg. isk. tanár vizsgai jutalomkönyveit beszerzésre melegen

ajánlom. Jutalomkönyvei ezek: 1. *A Szabadságharcz Hősregéi.* (Képek 1848-ból.) 2. *A Hazáért és Szabadságért.* (Képek Rákóczi fejedelem életéből és a kuruc-labanc világból.) 3. *Kályhafűtőből Biboros.* (Képek a német-török veszedelem napjaiból és Martinuzzi pálos barátunk hazafias szereplése a vészes időkben.) E könyvek egy-egy kötetének ára 7-10 inyi terjedelemben és csinos kötéssel 1 kor. 20 fillér, minden 10 pld. után pedig 20%-nak megfelelő két ingyen példány. *A megrendeléseket egyenesen szerzőhöz kérem intézni e cím alatt: Barna Jónás, Budapest, VII., Wesselényi-utca 40.* Szekszárd, 1905. május 20.

Tihanyi Domokos,
kir. tanfelügyelő.

Jutalmak. A magyarosítási alap 1905. évi 6000 korona kamatját a napokban fogja Tolnavármegye alispánja a tanítók, tanítónők, óvónők és a tanulóknak szétosztani. 5000 koronát kapnak a tanítók és 1000 koronát a tanulók. A megjutalmazandók nevét annak idején közölni fogjuk.

Nyugdíjintézetbe felvétel. *Wirth* József diósberényi rk. tanító 1300 korona nyugdíjigénnyel 1904. évi augusztus hó 16 tól kezdve az országos tanítói nyugdíjintézetbe felvételre.

Szőlészeti tanfolyam. *Györkös* Sándor dombóvári róm. kath. tanító f. hó 28-tól kezdve részt vesz Tapolezán a szőlészeti és borgazdasági tanfolyamon.

Zárvizsga. A szekszárdi *Mayer Árló* féle jeles magánintézetben a záróvizsgálatot június hó 24-én d. e. 8 órakor tartják meg.

Tanterem átalakítás. A beleskai ág. hitv. ev. iskola szűk, miért is az ottani imaházat alakítják át iskolává.

Tanítóválasztások. A böleskei rk. iskolához *Hajas* Györgyöt, a nagykonda-pusztaihoz *Bundula* Jánost, a cikóihoz *Récs* Rezsőt, a böleskeihez *Bencze* Sándort, a gyönki ev. ref. iskolához *Glöckner* Belát és az udvari ág. iskolához *Aikelin* Lajos okl. tanítót választották meg tanítóvá. Továbbá: *Köberling* Károlyt Cikórol Rákosra, *Vass* Ignácot Böleskéről Pátyra és *Schick* Gáspárt Gyönkről Torzsára választották meg tanítóul.

Tanterem szaporítás. A faddi rk. iskolaszék és egyháztanács folyó évi márczius hó 19 ikén elhatározta, hogy eddigi négy tantermét egygyel szaporítja, úgy hogy az ötödik tanteremben a tanítás ez évi szeptember 15-én már megkezdődhetik.

Nyugdíjaztatásukat kérelmezték: *Horváth* János nagykönyvi rk. kántortanító és *Deák* Gyula tolnanemedi ev. ref. tanító, valamint *Parabak* Brankó bátaszéki gör. keleti szerb tanító is. *Horváth* János 70 éves és 51 évig működött, melyből 50 évet egyfolytában Kónyiban töltött.

Özvegyi segélypénzek folyósítása. Néhai *Breyer* Rezső bonyhádi nyugalmazott izr. el. iskolai tanító özvegye szül. *Steiner* Nettó részére 560 korona, néhai *Szabados* György medinai nyugalmazott gör. kel. szerb tanító özvegye, szül. *Stefanovics* Zsófia részére pedig évi 325 korona segélypénzt utalványozott a miniszter.

Óvoda ügy. A kisdorogi községi nyári menedékházvezetőnői állásra *Roszkopf* Jánosné, a várdombira *Vörös* Erzsébetet, az izményire *Papp* Máriát és a majosira *Auvalszki* Teréz képesített dajkát választották meg.

Nyugdíjigény felemelések. *Urtika* Erzsébet högyészi rk. tanítónő nyugdíjigénye 600 koronáról 800 koronára, *Mehrwerth* Erzsébet szekszárdi rk. tanítónő nyugdíjigénye 600 koronáról 800 koronára, *Grün* Jakab paksi orth. izr. el. iskolai tanító nyugdíjigénye 1050 koronáról 1400 koronára és *Schlenker* Mihály bonyhádi rk. tanító nyugdíjigénye 852 koronáról 1320 koronára emeltetett fel.

Államsegély. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a simontornyai III-ik tanító fizetésénnk kiegészítésére évi 190 kor. államsegélyt utalványozott.

TUDOMANY, IRODALOM.

A „*Tolnai Világ Lapja*“ című képes hetilap legutóbbi számában rendkívül érdekes cikksorozat kezdődik. A legkiválóbb magyar színésznők fényképeit mutatja be legjobb szerepeikben, s maguk a színésznők írják meg életrajzukat. „*Tolnai Világ Lapja*“ május 21-én megjelent száma igazán dústalommal jelent meg, s bátran mondhatjuk, hogy ezen magyar képes lap felveszi a versenyt a híres és százezrekben megjelenő német lapokkal, szépség és ár tekintetében. A mai számban V. Krammer Terézt mutatja be 9 különféle szerepeiben. A művésznő a képekhez maga írta meg a cikket „Eletemből“ cím alatt.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

A szekszárdi kir. törvényszék büntető osztályánál főtárgyalásra kitűzött bűnügyek:

1905 év május 30-án Varga Ferencz és társa ellen hamis tanulás miatt. Linde Fülöp ellen sulyos testi sértés miatt. Molnár Lajos ellen sikkasztás miatt. Fűri János ellen sulyos testi sértés miatt. Vagner József ellen lopás miatt.

1905. év május 31-én: Sürdi János ellen hivatali sikkasztás miatt. Elek István ellen lopás miatt. Papp Jánosné ellen magzat elhajtás miatt. Vida József ellen lopás miatt.

1905. év június 2-án: Kovács József ellen lopás miatt. Beszterczán Ferencz ellen sulyos testi sértés miatt. Deák János ellen hatóság elleni erőszak miatt.

Divattudósítás.

Az idei nyáriruhák díszítésénél legnagyobb szerepe van a csipkének, a melyek között legkedveltebb az irguipure és a valenciennes. Használják ugy valódi, mint utánzott minőségben. A valenciennes csipkénél legkedveltebb a rózsá- és folyókaminta. Új díszítés az úgy nevezett „bouvais“ díszítés is, a mely nem egyéb, mint himzés színes vagy fehér alakra. Igen hatásos dísz, nevét egy franciaországi várostól vette, a hol a régi és híres buovais-szőnyegek készültek. A tarka buovais-díszítés túllalakra készül arany és halványzsinór, ezüst vagy aranyesillámmal, aczélgönggyel és keskeny szalaggal.

Ezekon kívül nyári ruhákra igen kedvelt díszítés a létraszerű áttört-varrás s a fénypamuttal himzett babok. Övnek és övszalagnak leginkább pikészléu liberty vagy rádiumszalagot használnak. A vert csipkebetét is kedvelt, különösen a szerbvászonból készült nyári ruhákra.

Egy esinos vászonból készült s nyári ruha dereka testhez álló bélésel van ellátva, hátul zárul patent gombokkal. A bélésbe rövid halcsontok illesztendők s a derekat bőrből vagy szövethől való öv tartja össze. Díszítése hasonló színű vékony zsinór, a mely előbb egyenközü sorokban, majd meanderszalag-szerűen van felvarrva. Az ujjon ugyanilyen a díszítés, az állógalléron pedig csipke.

Füldőre való ruha készülhet batiszthól vagy könnyű gyapju szövethől. Díszítése áttört létravarrás és függőlegesen hajtásokba varrt pántokból áll, közben csipkebetéttel. Az aljon széles szegély van, a mely belül az első létrasor széléig ér. Alája selyem alap-alj jön, a mely gazdagon be van huzva. A derék hátul zárul és ránczos szalagöv fejezi be. A hajtások a derékon szál mentén vannak bevarrva.

Más füldőre való ruha: foulardból csipkebetéttel. A testhez álló bélésű derék ki van vágva. A kivágás elül is, hátul is egyforma lehet, vagy elül szegletes, hátul kerek. A felsőszövet behuzottan a tükörhöz sorakozik és kissé dudoros. A felül vízszintessen alkal-

mazott csipkebetét két szélső pántja áthajlik a hátra. A tükrön lehet betéve, de a felső szövetre úgy kell alkalmazni, hogy alul vissza lehessen hajlítani. A füleken van áthuzva a széles szalagövből kötött pillangócsokor. A két keresztbemenő csipkebetét között, melyek elül megszakadnak, a szövet többszörösen be van huzva keskeny tarajra. Nem nagyon dudoros ujján befejezésül behuzott kézelő szalagpántokkal, melyek alól visszahajtvá tűnik elő a csipke. A gazdagon behuzott, lefelé nagyon kibővülő alj szélén a szegélylyel egy irányban futó két sor csipkebetét egyenlő közökben hosszában futóktól van megszakítva. A hozzá illő nagy karimás kalap áttört hársból készült és struceztollal van díszítve.

Tennisruha fehér vászonból. Az alja készülhet két részből, de egyből is, hátul varrással. Felül be van huzva, alul szélesen fölhajtvá. A tafotaalap ékezett szélből áll, felül szűk, alul plissé fodra van. A béleletlen zubbony alá testhezálló alsóderék jön és széles, ráncos bőrvö fejezi be. A kissé dudoros előrészebe csipkeháromszögek vannak betéve áttört varrással. Hajtásos tükrörésze galléralakban van rátéve és nagy babokkal van kivarivva. Az előrészből erre a részre kis hajtókák fordulnak ki, a melyek hajtásos batisztával és himzéssel vannak bevonva. A nyakkendőcsokor rádium-szalagból készül, mérsékelt dudoros felüjj, hajtásos babosan himzett kézelővel. A hozzá illő kalap hársból készül.

Zubbony angol himzéssel. Anyaga fehér lengyolcs, díszítése a most igen divatos angol-himzés. Leginkább az előrésze, a gallér és kézelő van gazdagon kihimezve. A gombolást hasonló himzésű lapos ráncz takarja. A himzés likaosokból és lapos himzésből áll. Az apró, feketével befoglalt karikák a csillagok közepén laposan vannak himezve, a többi mind likaosos himzés, melyhez a rajzot a gyölesra kell másolni, ezt viaszos vászonra feszítjük és gyöngyfonállal kivarivjuk, a kívánt minta szerint kitérczeljük a lyukakat előöltéssel, aztán a belsejéből a szövetet ollóval kivágjuk úgy, hogy egy kevés megmaradjon. Ezt munka közben a tüvel a visszajára hajtjuk, aztán tömötten behimezzük. A lapos himzést alapozzuk, aztán áthimezzük. D. S.

MULATSÁGOK.

Juniális. A tamásii jótékony nőegylet 1905. június hó 4-ik napján (vasárnap) a majsamiklósvári erdőben saját pénztára javára juniálist rendez. Kedvezőtlen idő esetén a juniális a kaszinó helyiségeiben fog megtartatni. Ételekről és italokról a vendéglős gondoskodik, a zenét Budi Jóska zenekara szolgáltatja. Belépő-jegy személyenként 1 korona. Felülfizetéseket a jótékony cél érdekében köszönettel fogadunk és hírlapilag nyugtázzunk. Kezdeté délután 4 órakor.

Tavaszi mulatság. A bonyhádi ág. hitv. ev. algimnázium ifjusága 1905. június 7-én tartja meg tavaszi mulatságát. A mulatság rendje: I. D. e. 9 órakor torna-vizsga. 2. Délben közebed az algimnázium kertjében. Ételről és italtól egy helybeli vendéglős gondoskodik. Táncosok a (tanulók kivételével) 50 fillérrel válthatják meg jelenyüket.

A „Szekszárdi Kereskedelmi Alkalmazottak Egylete” 1905. június hó 3-án könyvtára javára a Mutschenbacher-féle kert-helyiségben zártkörű *táncszertélyt* rendez. Belépő-jegy személyenként 1 korona. Kezdeté este fél 9 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kedvezőtlen idő esetén a táncszertély június hó 10-én tartatik meg.

G A Z D A S Á G.

A Tolnamegyei gazd. egyesület igazgató választmányának ülése.

A Tolnamegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya, a mint már jeleztük, *Jeszenszky Andor* elnöklésével a múlt szombaton ülést tartott, a melyen vármegyei marhatenyésztésünkre vonatkozólag nagyon fontos határozatokat hoztak. Így elhatározta az igazgató választmány, hogy a Tolnamegyei gazdasági egyesület a bonyhádi tájfajta szarvasmarha-tenyésztés népies irányának fejlesztését célozólólag 1905. június 4-én (vasárnap) a vármegye 4 járásában, és pedig: Szekszárdon a központi, Dunaföldváron a dunaföldvári, Tamásiban a tamásii, Dombóváron a dombóvári járásbeli kistenyészők számára *díjazással egybekötött állatszemplét* tart. Az állatszemplére csak az illető járásbeli kistenyészők vezethetnek fel bonyhádi tájfajta teheneket és legalább 2 éves üszöket. A díjak mindegyik szemlénél a következő tételek szerint lesznek odaitélve: I. díj 1 drb. tehénnek és 1 drb. üszőnek a 40 kor. ért. = 80 kor. II. díj 2 drb. tehénnek és 2 drb. üszőnek a 30 kor. ért. = 120 kor. III. díj 2 drb. tehénnek és 3 drb. üszőnek a 10 kor. ért. = 50 kor. Az I. és II. díjakat ahhoz a föltételhez köti a gazdasági egyesület, hogy az illető állat a f. évi június 18-án Hőgyészen rendezendő nagy díjazáson elővezetessék és az ott kitűzendő magasabb díjakért versenyezzen; ezért az állatszempléken odaitélendő díjak is Hőgyészen, a nagy díjazásnál lesznek kifizetve.

A járási állatszemplék rendezésére és a bírálat körül felmerülő teendők ellátására az igazgató választmány a következőleg alkotott bizottságokat kérte fel: a) központi járás területén Szekszárdon rendezendő állatszempléhez rendező bizottság: az egyesületi titkár vezetése mellett a községi előljáróság. Bírálati bizottság: *Leopold Sándor* elnöklésével *Aldorfer Lipót*, *Czirják Frigyes*, ifj. *Leopold Lajos*, *Simon István*, *Tenczinger Lajos*, *Wiltzek Sándor*; b) a dunaföldvári járás területén, Dunaföldváron rendezendő állatszempléhez rendező bizottság: *Hanzély János* elnöklésével a községi előljáróság. Bírálati bizottság: *Perczel József* elnöklésével *Apáth Alajos*, *Bakay Dezső*, ifj. *Bernrieder József*, *Csapó Dániel*, *Kovács Sebestyén* Endre, gróf *Széchenyi Domokos*; c) a tamásii járás területén, Tamásiban rendezendő állatszempléhez rendező bizottság: *Szévald Mór* elnöklésével a községi előljáróság. Bírálati bizottság: *Kammerer Ernő* elnöklésével *Hirsch Ignác*, *Hönig Mór*, *Huber Lajos*, *Löwenson Gáspár*, *Strasser Zsigmond* és *Wurm Ignác*; d) a dombóvári járás területén, Dombóvárott rendezendő állatszempléhez rendező bizottság: *Weszelei Zsigmond* elnöklésével a községi előljárósága. Bírálati bizottság: *Döry Hugó* elnöklésével *Hainrikffy Pál*, *Jagicza István*, *Schröder Ernő*, *Wellmann Adolf*.

A földmivelésügyi m. kir. Miniszterium támogatása mellett folyó évi június hó 18-án (vasárnap), Hőgyészen, vásárral egybekötött *tehen és üsző-díjazást* tartanak, de kizárólag a „bonyhádi” elnevezés alatt ismert tájfajta szarvasmarha részére. Díjaztatni csak tolnamegyei kistenyészők (lelkészek, jegyzők, tanítók, földművesek stb.) állatai fognak, míg a nagytenyészők és gazdatisztek állatait oklevelekkel tünteti ki a gazdasági egyesület. A *díjazás célja* egyrészt: a kistenyészők körében az igyekezet fokozása, *másképp az, hogy a bírálatnál kizemelt, jobb minőségű állatok — mint tenyészanyag — a vármegye területe részére biztosítottassanak.* Erre való tekintettel a díjak olyan feltételhez vannak kötve, a melynek értelmében a *díjazott állat 3 év letelle előtt a vármegye területéről el nem adható.* A *kistenyészők részére kitűzött díjak a következők:* A) *Tehenekért:* I. Állami díj 1 darabnak a 140 korona = 140 korona. II. Állami díj 3 darabnak a 120 korona = 360 korona. III. Állami díj 5 darabnak a 100 korona = 500 korona. IV. Gazdasági egyesületi díj 5 darabnak a 60

korona = 300 korona. Együtt 14 darabnak 1300 korona. B) *Üszőkért:* I. Állami díj 1 darabnak a 140 korona = 140 korona. II. Állami díj 3 darabnak a 120 korona = 360 korona. III. Állami díj 5 darabnak a 100 korona = 500 korona. IV. Gazdasági egyesületi díj 5 darabnak a 60 korona = 300 korona. Együtt 14 darabnak 1300 korona. Összesen 28 darabnak 2600 korona.

A hőgyészi nagy díjazásnál eljáró bizottságokat pedig a következőleg alakítja meg az igazgató választmány: Rendező bizottság: Elnök: *Kollmann Gyula*; tagok: *Dubnitzky László*, *Károlyi János*, *Klimes Antal*, *Molnár Gyula*, *Téry Emil*, Hőgyész község bírája és az egyesületi titkár. Bírálati bizottság: Elnök: gróf *Apponyi Géza*; tagok: *Aldorfer Lipót*, *Apáth Alajos*, *Bakay Dezső*, *Bernrieder János*, ifj. *Bernrieder József*, *Döry Hugó*, *Forster István*, *Fördös Dezső*, *Hanzély János*, *Huber Lajos*, *Hainrikffy Pál*, *Jagicza István*, *Jakabffy Imre*, *Kammerer Ernő*, *Kemptoner Ernő*, *Leopold Sándor*, ifj. *Leopold Lajos*, *Perczel József*, *Pleszky Antal*, *Sass László*, *Tiringer Vilmos*, *Wiltzek Sándor*. Döntő bizottság: Elnök: *Jeszenszky Andor*; tagok: id. *Bernrieder József*, és *Sztánkovánszky János*. Végül elhatározza az igazgató választmány a bírálat gyorsabb menetének biztosítása végett, hogy a bírálati bizottság a mozgalom helyszínén 2 csoportra oszolva, egyik csoport a teheneket, a másik pedig az üszöket vegye bírálat alá.

Az igazgató választmány *Gerjen* község kérvényét, amelyben tenyészbika vásárlásra segélyt kér, elutasította, mert megvételre alkalmatlannak véleményezett tenyészbikát vásárolt. *Győry János* kérelmét szövetkezeti jutaloi elnyerése iránt pártolják, mert az öcsényi tejszövetkezet létesítése és vezetése körül csakugyan nagy érdemeket szerzett. Új tagokul beléptek: *Fantusz Fülöp*, *Réder Ödön*, *Burger Jakab*, *Reit Henrik*.

H I R D E T É S E K.

Díszműveket, folyóiratokat, könyveket, számlákat, röpiratokat, díszes kivitellű meghívókat, továbbá mindennemű hivatalos és kereskedelmi

nyomtatványokat

izléses kivitelen, a lehető legrövidebb idő alatt, jutányos árszabás mellett szállit

Báter János könyvnyomdája
SZEKSZÁRDON.

H I R D E T É S E K

jutányos áron vétetnek fel lapunk kiadóhivatalában.

13,14,34,35,39.
47,50,51,55,59 sz.
v. 1905.

Árverési hirdetés.

Alóírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. keresk. és váltó törvényszék 7722,5307/905. 10612,10613/904. sz. és a szekszárdi kir. törvényszék 1905. évi 228,289. 543,642. sz. a budapesti 8. ker. kir. járásbírósp. V. I. 1990/7. és a paksi kir. járásbírósp. 216/9. sz. végzése által **Litzmann Ignácz, ifj. Engel és Braun cég, Braun Áron és fiai, Samuel Lissauer & Söhne, Jacques & Wilhelm Löwig, Diamant Lipót és társa, és Neurath Ignác czégek javára — özv. Stern Joachimné paksi lakos kereskedő ellen** 3975 kor. 56 fill. tőke s ezek a végzésekben kiírt kamatai és eddig összesen 818 kor. 75 fill. per és végrehajtási költség követelés s netán még felmerülő egyéb költségek végett elrendelt kielégítési végrehajtások foganatosítása alkalmával bíróság le- és fölülfogait és 3070 kor. — fill. becsült különféle loden, fekete kangarn és egyéb szövetek, ugyazinte fustián féle szövetek, különféle színű és minőségű pantalon nadrágok és több más tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a paksi kir. járásbírósp. 1905. évi v. 22/21 számú kiküldést rendelő végzése folytán Paks községben végrehajtást szenvedett üzlet helyiségében leendő eszközzésére **1905. évi május hó 31-ik napjának délelőtti 9 1/2 órája** határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatkoznak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésnek az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek, becsáron alól is, eladatni fognak. A netaláni elsőbbségi igénylők pedig felhivatnak, hogy jogukat az elébb idézett t. cz. 111. és 112. §. szabályán érvényesítsék.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Paks, 1905-ik évi május hó 14. napján.

Dr. Parragh Gyula,
kir. bír. végrehajtó.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodabátása elleuszenvéssé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Tömegek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk, hogy az egészségére teljesen ártalmatlan. 1-1

INGYEN PRÓBA 569. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, lev.-lapok 10 fillérre bérmentesítendőek.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 569)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Gyulaj község betétszerkesztő bizottságától.

10. sz.

Biz. 1905.

Hirdetés.

3-3

Gyulaj község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886 : XXIX., 1889 : XXXVIII. és az 1891 : XVI. t. czikkekben előírt helyszíni eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító 1905. évi május hó 26. napján

az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend.

Ennélfogva felszólítatnak :

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kieszközölgék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1886 : XXIX. t. cz. 15—18. §-ai és az 1889 : XXXVIII. t. cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogukat ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elengedési kedvezménytől is elesnek;

3. azok, a kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyazintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Tamásiban, 1905. május 9.

A bizottság :

Kardos Herman
s tkönyvvezető.

Dávid Samu
kir. albiró.

Gyors, pontos, olcsó és izléses kiszolgálás

BÁTER JÁNOS czégnél

LEGYJABB SZERKEZETŰ GÉPEK és az árszabásbani szoliditás biztosíthatják a tisztelt megrendelőket, hogy a felmerülő és legmesszebb terjedő igényeik is teljes kielégítést nyernek.

LEGYJABB SZERKEZETŰ GÉPEK és az árszabásbani szoliditás biztosíthatják a tisztelt megrendelőket, hogy a felmerülő és legmesszebb terjedő igényeik is teljes kielégítést nyernek.

Bachschtz Károly áruháza

Szekszárd, Széchenyi-utca Mayer-ház.

6-20

Tisztelettel értesitem Szekszárd és vidéke közönségét, hogy a raktárra érkezett új cikkek mesés olcsó áron lesznek elárúsítva.

Grenadin batiszt mosó női blouse 1.50 frt. — Selyem luszter alsó jouponok minden színben 3.— frt. — Selyem pamutból kötött gyermekfuszokni, legjobb mosó, 22 kr.-tól. — Selyem pamutból kötött női harisnyák, legjobb mosó, 45 kr.-tól. — Flor és fildeko női harisnyák, keczkás, petyes, csikos és sima, jó mosó, 60 kr.-tól.

Legdivatosabb és legújabb női napernyők óriási választéka

Valódi szepesi, rumburgi és batiszt vásznak 4 frt.-tól. — Valódi rumburgi czérna kanavásznak, szintartók, 4.50 frt.-tól. — Óriási választék mosó kretonok és selyem batisztokból, 22 kr.-tól. — Férfi és női divatkelmék bámulatos olcsó áron, 120 cm. széles, 49 kr.

Havalye 29 kr. Nyakkendők! Selyem regatta 37 kr. Nyakkendők! Selyem magánkötő 50 kr.

Szines férfi kézelők, franciaia karton, párja 16 kr.

Egyedüli főraktár: Utazó bőröndök, kézi kofferek és koupe kosarakban. — Állandó nagy raktár gyermekjátékban és gyermekkocsiban.

Valódi! Singer-varrógépek 10 évi jótállással 23 frt. Valódi! Specialista férfi és női sérv- és hasköttők és minden néven nevezendő különlegességekben. — Férfi, női és gyermekcipők gyári raktára.

A tisztelt vevőközönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Bachschtz Károly.